

Ölkədəki qriplə bağlı ilginç iddia: virus Rusiyadan gəlib

yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 yanvar 2017-ci il Çərşənbə № 5 (6619) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin iclasını keçirdi

Dövlət başçısı deyib ki, böhranlı vəziyyətdən çıxış yolu tapılıb; "Ermənilər etiraf edirlər ki, xarici yardım olmazsa, bir həftə qarşımızda dura bilməzlər"

yazısı səh.4-də

YAP "qanuni oğru"lara qarşı - təfəsilat

yazısı səh.10-də

İrəvandan növbəti xilas çağırışı

yazısı səh.9-də

Dərmanın da "qara bazar"ı yaranır

yazısı səh.12-də

Əsgərimizin cəsədi, Kaspirşikin susqunluğu...

yazısı səh.10-də

Cenevrədə gərgin Kipr müzakirələri

yazısı səh.13-də

Ötən ilin pambıq statistikasını reallıq, yoxsa şişirtmə...

yazısı səh.15-də

AŞ PA məruzəçiləri geniş hesabat üçün Azərbaycana gəlirlər

yazısı səh.6-də

İqtisadi komandanı dəyişmək riskləri - şərh

yazısı səh.12-də

İstanbulun qarı Bakıya gəlir

yazısı səh.14-də

Cəbrayılı məcburi köçkünlərin həbsindən apelyasiya şikayəti verilib

yazısı səh.3-də

Bakıda "terror maşınları"na nəzarət varmı?

yazısı səh.5-də

AMEA-nın 100 manat qərarına etirazlar

yazısı səh.3-də

Bakı və Moskva böyük anlaşma yolunda?

QARABAĞA DAİR GİZLİ "YOL XƏRİTƏSİ" -

KREML BAKINI YENİ ŞƏRT QARŞISINDA QOYUR

Regionun ən üzücü münaqişəsi ətrafında kritik dönüş, nəhayət, baş tuta bilər, əgər...; pis sülh müharibədən yaxşıdır, bir şərtlə ki, o, hədəfə çevrilməsin və böyük sülhə aparan yolda vasitə olsun; bölgəyə KTMT sülhməramlıları gətiriləcək?..

yazısı səh.8-də

Azərbaycanı İŞİD-lə müharibəyə cəlb etmək planı

Kəşfiyyat orqanları vaxtaşırı rəsmi Bakının "nəbzini" yoxlamaqla nə məqsədi güdür?; politoloqdan xəbəri yayan "dunyanews"lə bağlı ilginç açıqlamalar

yazısı səh.5-də

Sabir Rüstəmханlı Türkiyənin "1 nömrəli" mövzusunda danışdı

yazısı səh.6-də

Arxiyepiskop Seyxi qabaqladı - QMİ sədri haradadır?

yazısı səh.7-də

Trampın inauqurasiyasına kimin gedəcəyi məlum oldu

yazısı səh.9-də

İlham Əliyev İran səfirliyinə başsağlığına getdi

Yanvarın 10-da prezident İlham Əliyev İran İslam Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyində olub. Dövlət başçısı İran İslam Respublikasının keçmiş prezidenti Ayətullah Əli Əkbər Haşimi Rəfsəncaninin vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib, mətəm kitabına ürək sözlərini yazıb.

Rəfsəncani İmam Xomeyni məqbərəsində dəfn olunub

İran İslam Respublikasının sabiq prezidenti, Ayətullah Əli Əkbər Haşimi Rəfsəncani yanvarın 10-da Tehran Universitetində cənəzə naməzi qılındıqdan sonra İmam Xomeyni məqbərəsində dəfn olunub.

APA-nın Tehran bürosunun məlumatına görə, cənəzə naməzində İranın Ali rəhbəri Ayətullah Seyid Əli Xameneyi də iştirak edib.

Dəfn mərasiminə qatılanlar arasında hökumət, ictimaiyyət nümayəndələri, ordu rəhbərləri, səfirlər, bir sıra ölkələrin rəsmiləri də olub.

Qeyd edək ki, İran İslam Respublikasının sabiq prezidenti, Ayətullah Əli Əkbər Haşimi Rəfsəncani yanvarın 8-də 82 yaşında vəfat edib.

Beynəlxalq Bankın yeni rəhbərinin adı məlum oldu

"Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin (ABB) səhmdarlarının növbədənəkar ümumi yığıncağı keçirilib. "Trend"-in məlumatına görə, yığıncaqda bankın İdarə Heyətinə sədr seçilməsi məsələsinə baxılıb. Səhmdarların qərarı ilə Xəlil Əhədov ABB-nin İdarə Heyətinin sədri seçilib.

X.Əhədov 8 dekabr 2016-cı il tarixindən bu vəzifəni müvəqqəti icra edirdi. Bank sektorunda 1999-cu ildən çalışan X.Əhədov indiyə qədər "Bank of Baku" ASC-nin İdarə Heyəti sədrinin müavini, "Unibank" ASC-nin icraçı direktoru olub.

Eyni zamanda sədrin yeni müavini təyin edilib. Bu vəzifəyə "Bank Respublika" da İdarə Heyətinin sədr müavini olmuş Aqşin Əmirov təyin edilib.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Mehman Hüseynov azadlıqda

Blogger Mehman Hüseynov Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə sərbəst buraxılıb.

Sərbəst buraxıldıqdan az sonra o, məhkəmə binası önünə yığılmış media nümayəndələrinə, eləcə də QHT təmsilçilərinə açıqlama verib. M.Hüseynov həbs edildiyi zaman məruz qaldığı fiziki təzyiqlərdən danışarkən hissələrini cilovlaya bilməyərək, bir neçə dəfə ağlayıb.

Xatırladaq ki, hakim M.Hüseynova 200 manat cərimə cəzası kəsib.

"Lotu Quli" ətrafında nə baş verir?

Son günlər mətbuatda "Lotu Quli" kimi tanınan avtoritet Nadir Səlifovun adı tez-tez halılanmağa başlayıb. Ümumilikdə isə onun adı mətbuatın gündəmindən düşmür. Onun ötən il Türkiyədə öldürülən Rövşən Canyevlə ("Lənkəranski") mübarizəsindən, daha doğrusu, müharibəsindən çox yazılıb.

Azərbaycan sərhədlərindən kənar baş verən kriminal olaylarda hər iki avtoritetin adamlarının adı da tez-tez çəkilir. "Lotu Quli" 17 ildir ki, həbsdədir, onun ölkədən kənar baş verənlərdə birbaşa iştirakı da bu baxımdan istisnadır. "Lotu Quli"-nin vəkilləri illərdir ki, onun vətəndaşı olduğu Gürcüstan ekstradisiyası üçün nəticəsiz çabalar göstərirlər.

Bugünlərdə isə onun adamlarının Bakıda, Nərimanovda baş verən kütləvi davada iştirak etmələri haqda xəbər yayılıb. Bu xəbərlərdən əvvəl isə "Lotu Quli"-nin qəddar göstərilməsi üçün kampaniya aparılır.

Mətbuatda anonim mənbələrə istinadən yanvarın 9-na keçən gecə Bakının Nərimanov rayonunda baş vermiş atışmada kriminal avtoritetlər Rafiq Eyvazovun (Rafiq Masallinski) və Nadir Səlifovun («Lotu Quli») adamlarının iştirak etdiyi vurğulanır. Bununla bağlı "Lotu Quli"-nin vəkili Təranə Əliyeva virtualaz.org-a xəbərləri şərh edib.

"Bu məlumatı oxuyandan dərhal sonra müvəkkilimlə əlaqə saxladım. N.Səlifov qəti şəkildə bu məlumatı təkzib etdi. Son günlərdə bu, N.Səlifovla bağlı yayılan ikinci təxribatçı yalan məlumatdır", - T.Əliyeva bildirib.

"Lotu Quli" öz adamlarının Bakıdakı atışmada iştirakını qəti şəkildə təkzib edir. "Ümumiyyətlə, mənim Bakıda adamlarım yoxdur. Bütün yaxınlarım Azərbaycanın hüduqlarından kənar dadır. Bu yalan məlumatların haradan qaynaqlandığını bilirməm və jurnalistlərə məsləhət görürəm ki, bəzi dairələrin mənə qarşı təxribatlarına aldanmasınlar", - müvəkkilinin adından çıxış edən vəkilin bəyanatında deyilir. Qeyd edək ki, KİV-in məlumatına görə, bir neçə gün öncə "Lotu Quli"-nin adamları kriminal avtoritet "Rafiq Masallinski"-ni qəddarcasına döyüblər və onun bir qulağını kəsiblər. Zorakılığı əks etdirən foto isə sosial şəbəkələrdə və Azərbaycan KİV-də yayılmışdır.

□ E.HÜSEYNOV

Etibar Məmmədov Trampın partiyasının da iştirak edəcəyi tədbirə gedir

AMİP lideri Etibar Məmmədov və partiyanın beynəlxalq əlaqələr katibi Elşən Mustafayev yanvarın 15-dən 17-dək Almaniya səfərdə olacaq. Bu barədə "Yeni Müsavat"a Elşən Mustafayev məlumat verib. Onun sözlərinə görə, Münhendə Beynəlxalq Demokrat İttifaqının icraçı toplantısı olacaq və səfərləri həmin toplantıda iştirak etmək üçündür.

Qeyd edək ki, AMİP Beynəlxalq Demokrat İttifaqına Azərbaycan üzvü olan yeganə partiyadır. ABŞ-ın Donald Trampın təmsilində yeni hakimiyyətə gələn Respublikaçılar Partiyası da Beynəlxalq Demokrat İttifaqının üzvüdür və tədbirdə bu partiya da təmsil olunacaq.

Trampın prezident seçilməsi ilə ABŞ-da hakimiyyətə gələn Respublikaçılar Partiyası ilə eyni ittifaqda müttəfiqlik edən yeganə Azərbaycan partiyası AMİP-dir. AMİP sağ mərkəzönlü partiyaları özündə birləşdirən Beynəlxalq Demokrat İttifaqı çərçivəsində ABŞ-ın Respublikaçılar Partiyası ilə müttəfiqdir.

Keçən ilin iyul ayında AMİP rəhbərliyi Donald Trampın namizədliyinin təsdiqləndiyi Respublikaçılar Partiyasının qurultayına dəvət alıb. Lakin müəyyən səbəblərdən qurultayın işində iştirak edə bilməyiblər.

□ E.SEVİDAĞA

Azərbaycanlı milyarder 1,8 mlrd. dollar varlanıb

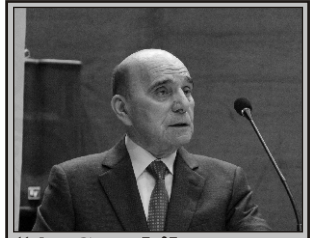
ABŞ-da keçirilən prezident seçkilərində Donald Trampın qələbə qazanmasından sonra Rusiyanın ən zəngin insanları 29 mlrd. dollar varlanıb. "APA-Economics" "Forbes" jurnalına istinadən xəbər verir ki, D. Trampın qələbəsi "LUKoil" şirkətinin Azərbaycan əsilli prezidenti Vahid Ələkbərovu da 1,8 mlrd. dollar varlandırıb.

Onun uğurları neft bazarındakı radikal dəyişikliklərlə, konkret olaraq OPEC üzvləri və kartelə üzv olmayan ölkələr arasında neft hasilatının azaldılmasına dair əldə olunan razılaşma ilə əlaqədardır. "Forbes" yazır ki, həmin dövrdən etibarən "LUKoil" şirkətinin səhmləri 8% bahalaşmış. Ümumilikdə, 2016-cı il ərzində "LUKoil"-in səhmləri 59% bahalaşma nümayiş etdirib.

Banklara 1 ay vaxt verildi

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və Vergilər Nazirliyi kommersiya banklarının elektron ticarətdə ƏDV-nin tutulmaması ilə bağlı razılığa gəlib. Yeni razılaşmaya əsasən, banklar 1 ay ərzində elektron ticarət əməliyyatlarına qarşı ƏDV tətbiq etməyəcəklər. ("Report")

Xatırladaq ki, yeni ildən Vergi Məcəlləsinə edilən son dəyişikliklərə görə, Azərbaycan banklarına məxsus plastik kartlarla xarici rezidentlərdən alınan xidmətlərə görə 18% ƏDV hesablanmalıdır.

"ABŞ təşkilatı Azərbaycanda keçirilmiş referendumu müsbət dəyişiklik kimi qiymətləndirib" - Elxan Süleymanov

ABŞ-ın "Keçmiş Sovet Sosialist Respublikalarını Araşdırma Mərkəzi"nin internet resursunda "2016-cı ilə baxış" adlı məqalə dərc edilib. Məqalədə ötən il dünyanın bir çox ölkələrində, xüsusən postsovet məkanında baş verən mühüm hadisələr şərh edilir. (<http://cxssr.org/2017/01/year-in-review-2016-the-year-of-unmarked-change/> <http://cxssr.org/2017/01/year-in-review-2016-the-year-of-unmarked-%20%20%20%20change/>)

Musavat.com xəbər verir ki, millət vəkili, AVCIYA-nın prezidenti Elxan Süleymanov məqaləni şərh edib. "Məqalədə başı miqrant böhranına qarşısını Avropanın daha mühüm məsələlərlə məşğul ola bilmədiyi, Baltik ölkələrinin öz təhlükəsizliyi ilə bağlı narahatlıqlarının yarandığı, Ukraynada davam edən müharibənin real həll yolunun tapılmadığı kimi məqamların yer aldığını nəzərə alaraq, müəllifin ümumilikdə ötən il dünyada baş verən proseslərlə bağlı pessimist yanaşma sərgilədiyini demək olar" - deyərək AVCIYA prezidenti qeyd edib: "Amma təhlildə yeganə müsbət fikirlər var ki, bu da Azərbaycanla bağlıdır. 2016-cı ildə Azərbaycanda keçirilmiş referendum müsbət dəyişiklik kimi qiymətləndirilir. Bildirilir ki, Azərbaycan ölkəni iyirmi birinci əsr idarəçiliyinə uyğunlaşdırmaq məqsədilə növbəti dəfə konstitusiya və hüquqi islahatlar keçirdi. Təhsil islahatı, gənc vətəndaşlara siyasi vəzifələr üçün zəmin yaradılması və seçki prosesinin müasirləşdirilməsi kimi mühüm məsələlər xalqın böyük dəstəyini qazandı".

Deputat daha sonra bildirib: "Keçmiş Sovet Sosialist Respublikalarını Araşdırma Mərkəzi" 2016-cı ildə Azərbaycanın digər iki uğuru olaraq, AŞ PA-nın qəbul etdiyi 2085 sayılı qətnaməni və qətnamənin dəstəklənməsi ilə bağlı Azərbaycan Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası tərəfindən Ağ Ev Administrasiyasına ünvanlanmış "Ədalətli bərqərar olunması və böyük fəlakətin qarşısının alınması naminə" petisiyanın həmin platforma tarixində ikinci ən məşhur petisiya kimi seçilməsini qeyd edir. Şübhəsiz, ölkə üçün ən böyük xəbər Avropa Şurası Parlament Assambleyasının qəbul etdiyi qətnamə oldu. Qətnamə Azərbaycan ərazisinin beşdə-birinin Ermənistan tərəfindən işğalını birmənalı surətdə sülhə təhdid elan edərək, buna son qoymağı tələb etdi. Bunun ardınca birbaşa sevincli hadisə baş verdi: Qətnaməyə dəstək naminə Ağ Evə ünvanlanmış petisiya bütün dünya üzrə yüz minlərlə imza toplayaraq, 2016-cı ildə ikinci ən məşhur petisiya oldu".

Ötən ayın sonlarında Biləsuvarada məskunlaşan cəbrayilli məcburi köçkünlərin elektrik enerjisinin kəsilməsi ilə əlaqədar keçirdikləri aksiyadan 20 gün ötür. Hadisə ilə bağlı barələrində 3 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilən 5 məcburi köçkünə vəkilləri və ailələri ilə görüş verilmir.

Həbs edilənlərdən Cəlal Quliyev və Zaur Firuzlunun hüquqlarını müdafiə edən vəkil Elçin Sadiqov "Turan" a açıqlamasında bildirib ki, müvəkkillərin yanına buraxılmaması istintaq təcridxanası rəhbərliyi tərəfindən prokurorluqdan icazə məktubunun olmaması ilə əsaslandırılır. Sadiqov hələ ötən ilin sonlarında prokurorluğa müvafiq məktub göndərib. Amma indiyədək cavab almayıb.

Vəkil hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxslərin həbsindən apelyasiya şikayəti verib.

Onun sözlərinə görə, hələ Apelyasiya Məhkəməsinin vaxtı müəyyən edilməyib, amma məhkəmənin bu həftədən o yana keçəcəyini düşünür.

Qeyd edək ki, yaxın günlərdə həbs edilənlərlə bağlı onların Hüquqlarını Müdafiə Komitəsi yaradılacaq. Bu barədə "Yeni Müsavat" a məlumat verən əslən Cəbrayıldan olan məcburi köçkün, keçmiş siyasi məhbus Məhəmməd Məcidli bunları dedi: "Ailə üzvləri ilə həbs olunanlar əlaqə saxlayırlar. Elə bir problem yoxdur. Yalnız Zaur Firuzlu yanvarın 9-da evlə danışıqda bildirib ki, saxlanıldığı yerin pəncərəsi sınıb və içəri soyuqdur. Bununla bağlı təcridxana rəhbərliyinə məlumat versə də, pəncərə düzəldilmir. Atası

şəxsən bununla bağlı təcridxanaya gedib. Hələ bir məlumat verilməyib. Həbs olunanların hər birinin ailəsi qeyd edir ki, onların övladlarının heç bir günahı yoxdur, qeyri-qanuni həbs ediləblər. Başqa həbsxanada onlara heç bir təzyiq yoxdur. Yalnız Zaurun dediyim şikayəti var. 127 nəfər cəbrayilli ölkə başçısına müraciət etdi. Orada da qeyd olundu ki, hadisənin törədilməsinə birbaşa səbəb reisin özüdür".

Hadisədən keçən müddət ərzində diqqətçəkən məqamlardan biri Cəbrayılın tanınmış simalarının, eləcə də ölkə müxalifətinin baş vermiş hadisə ilə bağlı susqunluğu oldu. Təsədüfi deyil ki, hələ indiyə qədər məşhur cəbrayillinin birindən belə açıq mövqə görməmişik.

M.Məcidli bu məsələyə də münasibət bildirdi: "Bu məsələ həbs edilənlərin ailələri ilə görüşündə də qabardıldı. Dekabrın 30-da Biləsuvara gəlmişəm, sənədlərin hazırlanmasında şəxsən iştirak edirəm. Bakıdakı cəbrayilli ziyallarla hələ görüşə bilməmişəm. Çalısacam ki, yanvarın 14-də keçirəcəyimiz tədbirə onları dəvət edim. Sizinlə mən də razıyam. İndiyə qədər onların heç bir reaksiya verməmələri bizim üçün də gözəlməz oldu. Həbs edilən şəxslərin siyasi

Cəbrayilli məcburi köçkünlərin həbsindən apelyasiya şikayəti verilib

Məhəmməd Məcidli: "Həbs edilən şəxslərin siyasi məhbus elan olunmaları istiqamətində də işlər görürük"

məhbus elan olunmaları istiqamətində də işlər görürük. Artıq Leyla Yunus bu istiqamətdə ciddi səylər edir. Düşünürəm ki, onlar siyasi məhbus adını alacaqlar, çünki həbs səbəbləri buna tam şərait yaradır".

Cəbrayıldan olan, Türkiyədə İstanbul Aydın Universitetinin müəllimi kimi çalışan, filologiya elmləri doktoru, profes-

Rəzım Əmiraslanlı: "Yaxın günlərdə yenidən toplaşib müəyyən yeni addımlarımız barədə müzakirələr aparacağıq"

sor Kamil Vəli Nərimanoğlu AzadlıqRadiosuna müsahibəsində həmyerlilərinin keçirdikləri aksiya ilə bağlı da danışıb: "Cəbrayillilər da baş verənlərlə bağlı səslərini qaldırıbsa, halal olsun onlara. Səsini qaldırmamaq təslim olmaqdır, susmaq da təslim olmaqdır. İnsan haqqını müdafiə etmirsə, yaşamaq haqqı yoxdur".

Müsavat Partiyasının Təşkilat şöbəsinin müdiri, cəbrayilli məcburi köçkün Rəzım Əmiraslanlı baş verənləri diqqətlə izlədiklərini bildirdi: "Dekabrın 22-də aksiya keçirənlərin əsas tələbləri sosial problemlər və elektrik enerjisinin kəsilməsi ilə bağlı olub. Təəsüflər olsun ki, dinc aksiya sonradan qarşıdurmaya çevrilib. Hadisə şahidləri iddia edir ki, təxribatı polis reisi edib, inşalara kobudluq edilib və onlar küçə söyüşləri ilə təhqir olunub. İlk gündən bu məsələni diqqətlə izləyirik. Bu barədə öz münasibətimizi də bildirmişik. Cəbrayıl fəallarından ibarət Təşkilat Komitəsi toplanıb hadisələri müzakirə edib. Müəyyən fəaliyyət planı hazırlamışdıq. İlk olaraq, müəyyən təbəqələrin ağısaqqalların, ziyalıların, Qarabağ qazilərinin ölkə başçısına müraciətini nəzərdə tutmuşuq. Eyni zamanda bəzi millət vəkilləri ilə danışıqlar aparmağı və bu məsələyə dəstək olmalarını planlaşdırmışdıq. Yaxın günlərdə yenidən toplaşib müəyyən yeni addımlarımız barədə müzakirələr aparaca-

ğıq. Buraya vəkillərin müdafiəyə qoşulması, məhbus ailələri ilə görüşmək, onlara dəstək olmaq tipli məsələlər daxildir. Təşkilat Komitəsi üzvlərinin müzakirəsindən asılı olaraq, müəyyən qərarlar qəbul ediləcək. Bizim əsas məqsədimiz gənclərimizin tezliklə azadlığa nail olmaqdır. Onların içərisində Qarabağ qazisi, müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkənlər, himayəsində azyaşlı uşağı olanlar var. Düşünürəm ki, hakimiyyət bunları nəzərə alacaq və əlavə gərginliyin yaranmasına imkan verməyəcək".

Xatırladaq ki, dekabrın 22-də keçirilən aksiyadan bir gün sonra qəsəbə sakinlərindən Cəlal Quliyev, Zaur Feyruzlu, Gülağa Alməmmədov saxlanıblar. Onlara qarşı hakimiyyət nümayəndəsinə müqavimət göstərməyə, iğtişaşlar törətməyə, başqasının əmlakına qəsdən ziyan vurmağa görə ittiham irəli sürülüb.

Dekabrın 24-də isə digər qəsəbə sakinləri Ülvi Quliyev və İlkin İsgəndərov eyni ittihamla həbs ediləblər.

□ **Cavanşir ABBASLI**

AMEA-nın 100 manat qərarına etirazlar

Ekspertlər kitabxanadan istifadə xidmətinin dəfələrlə bahalaşdırılmasını əsassız və elm üçün ziyanlı hesab edirlər

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasının 2017-ci il üçün açıqladığı xidmətlərin qiymət cədvəli mətbuatda ciddi rezonans doğurub. Buna səbəb kitabxanadan AMEA üzvü olmayan vətəndaşlar üçün nəzərdə tutulan illik oxucu kartının qiymətinin fantastik dərəcədə artırılmasıdır.

Belə ki, ötən illərdə bu kart üçün ödəniləcək məbləğ 5 manat olduğu halda, bu ildən etibarən qiymət 20 dəfə qaldırılaraq 100 manat nəzərdə tutulub. Aylıq oxucu kartının qiyməti isə 10 manatdır. 75 yaşdan yuxarı vətəndaşlar, Qarabağ əlilləri, AMEA magistrlərinə ötrü isə oxucu kartlarının hazırlanması pulsuzdur. AMEA əməkdaşları isə bundan ötrü 5 manat ödəməlidirlər.

AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasının Beynəlxalq və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin müdiri Mübariz Göyüşlü məsələ ilə bağlı qafqazinfo-ya açıqlama verib. Şöbə müdiri qiymət artımının səbəbini kitabxananın mühafizə sisteminin gücləndirilməsi ilə izah edib. O bil-

dirib ki, mühafizə məqsədilə binaya yeni işçi qüvvəsi cəlb edilməlidir.

Kitabxanaya giriş qiymətlərinin bu qədər yüksək olmasına elm adamlarından və ictimaiyyət nümayəndələrindən etiraz gəlib. "XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri Etibar Əliyev bildirdi ki, əslində bütün alimlər üçün kitabxanalara giriş ödənişsiz olmalıdır: "Ola bilsin ki, dünyanın başqa ölkələrində böyük kitabxanalara, çox zəngin fondu olan kitabxanalara giriş ödənişli ola bilər. Lakin bu, çox böyük məbləğ deyil, kiçik məbləğlər dəyərlə kitabxanalara daxil olmaq mümkündür. Ümumiyyətlə, soruşmaq lazımdır ki, son illər AMEA-nın kitabxanası kitab alımı və ya kitablar

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Mərkəzi Elmi Kitabxanası Oxucuların nəzarəti!	
AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasının 2017-ci il üçün xidmətlərinin qiymət cədvəli:	
İllik Oxucu kartının hazırlanması/ AMEA magistrli olan şəxslər üçün/AZN	0,00
İllik Oxucu kartının hazırlanması/ AMEA əməkdaşları üçün /AZN	5,00
İllik Oxucu kartının hazırlanması/ Qarabağ müharibəsi veteranları üçün /AZN	0,00
İllik Oxucu kartının hazırlanması/ 75 yaşından yuxarı vətəndaşlar üçün /AZN	0,00
İllik Oxucu kartının hazırlanması / yuxarıdakı bəndlərə aid olmayan vətəndaşlar üçün /AZN	100,00
Aylıq oxucu kartının hazırlanması / yuxarıdakı bəndlərə aid olmayan vətəndaşlar üçün /AZN	10,00
Kserokopiya: 1 sah/AZN	0,04
Skannlama: 1 sah/ AZN	0,05
Skannlanmış sənədin disko köçürülməsi/ AZN	0,40
Məqalələrin indeksləşdirilməsi (UOT-un qoyulması)/AZN	2,00

yenilənirmi? Və ya həmin kitabxanadan evdə istifadə üçün şərait yaradılırmı? AMEA-nın kitabxanasında bu cür xidmətlər mövcud deyil. Azərbaycanda alimlərin əmək haqqı həddindən artıq aşağı olduğu üçün onların böyük kəsimi kitab üçün bu qədər pul ödəmək iqtidarında deyillər. Bu qərar əslində oxucu kütləsinin böyük bir hissəsini azalda bilər. Bu da elmi tədqiqatların genişlənməsinə, informasiyaların

əldə olunmasına, eyni zamanda ədəbiyyatlarla tanışlığa əngəl törədə bilən bir amildir. Hesab edirəm ki, bu qərar doğru deyil. Əksinə, bu gün kitabxanaların qapıları həm alimlərin, həm də geniş oxucu kütləsinin üzünə açıq olmalıdır. Onsuz da ölkədə oxucu sayı çox aşağı düşüb, bu alimlərin sırasındadır da özünü göstərir. Mən yenə də qeyd edirəm ki, bu düşünlülməmiş bir addımdır. Akademiyaya bu yolla öz büdcəsin-

də hansısa kəsirləri doldurmağa çalışsa, bu vasitə ilə olmamalıdır".

Tarixçi alim Nəsiman Yaqublu da bu məbləğin həddindən artıq yüksək olduğunu bildirdi: "Mən bunu yaxşı hal hesab etmirəm. Çünki Azərbaycanı elm sahəsində çalışanların əmək haqqı o qədər yüksək deyil ki, onlar 100 manat ödəyib kart açırsınlar və oradan istifadə etsinlər. Bəzi xarici ölkələrin kitabxanasında da ödəniş tələb olunur. Məsələn, mən bu il yayı Almaniyada çalışdım, Frankfurt kitabxanasından bir illik istifadə haqqı 18 avrodur. Ancaq bir məsələ də var ki, orada yaşayayanların əmək haqqı bizimlə müqayisədə dəfələrlə yüksəkdir. Azərbaycanda isə 100 manat elmi işçinin oradan faydalanması üçün çox böyük məbləğdir. Mən giriş üçün hansısa vəsaitin ödənilməsinə istisna etmirəm. Pullu giriş olmalıdır, ancaq bu qədər yüksək məbləğdə olmamalıdır. Biz elmdən faydalanan insanlara dəstək olmalıyıq, kömək-

lik göstərməliyik. Çünki ölkəmizdə elmlə maraqlanan, araşdırma, tədqiqat aparan insanların sayı azalır. Olanların da qədrini bilmək lazımdır. Onların imkanı o qədər çox deyil ki, kitabxanaya görməyə görə 100 manat versin. Müəyyən bir məbləğ olmalıdır, ancaq bu qədər yüksək olmamalıdır".

Qeyd edək ki, ölkədə pulsuz kitabxanalarda da var. Belə kitabxanalardan biri də M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının heyətində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin və Milli Kitabxanasının birgə layihəsi əsasında yaradılan "Açıq kitabxana"dır. Yay aylarında açıq havada fəaliyyət göstərən bu kitabxana qış olduğu üçün fəaliyyətini müvəqqəti olaraq dayandırıb. Hazırda digər məhsullar kimi, kitabların da qiyməti durmadan artdığı üçün ölkədə onsuz da zəif olan oxucu təbəqəsi də yoxa çıxır. Kitabxanaların giriş haqlarının bu dərəcədə qaldırılması da bu sahəyə dəstəkdən daha çox vurulan zərbədir.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

“Valyutadəyişmə məntəqələri açılırsın” - ekspert

Bir çox bankların “qara bazar”la əlaqəsi son nəticədə dolların satışının məhdudlaşdırılmasına gətirib çıxarır

Milli valyutamızın durumu yaxşıya doğru dəyişir. Mərkəzi Bank kəskin şəkildə ucuzlaşmaya getməsə də, manat hər gün dəyər itirir. Həmçinin banklar iki aydan çoxdur ki, dollar satmırlar. Ekspertlər durumun nə zamana qədər davam edəcəyini proqnozlaşdırmağa çalışırlar.

Qeyd edək ki, Mərkəzi Bank manatın yanvarın 10-na rəsmi məzənnəsini açıqlayıb və məlum olub ki, ABŞ-ın milli valyutası olan dolların məzənnəsi yanvarın 9-u ilə müqayisədə dəyişməyərək 1,7742 manat təşkil edib.

Ekspert Qubad İbadoğlu məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, dollar satışındakı problemlər davam edir: “Problem ondan ibarətdir ki, valyuta bazarında banklar istədikləri qədər dollar ala bilmirlər. Ən yaxşı halda, tələbin 5-10 faizi təmin olunur. İkinci problem ondan ibarətdir ki, banklar aldığı dolları açıq şəkildə satışa təqdim etmirlər. Yeni bir çox bankların həm də formalaşmış “qara bazar”la əlaqəsi son nəticədə dolların satışının məhdudlaşdırılmasına gətirib çıxarır. İndiki halda çox məhdud valyuta ehtiyatları ilə banklar çalışırlar ki, ən zəruri əməliyyatları həyata keçirsinlər, cari tələblərini ödəsinlər. Bəzi banklar da bundan istifadə edir və nəticədə bu vəsaitin bir hissəsi də “qara bazar”lar vasitəsilə gizli iqtisadiyyatın predmetinə çevrilir. Ona görə pul qıtlığı yaranır. Əgər belə davam edəcəksə, bu, “qara bazar”dakı kursla rəsmi kurs arasındakı fərqin artımına gətirib çıxaracaq. İndiki halda düşünürəm ki, bazara başqa alternativlər olmasa təklif olunmasa, yeni nəşə gözləməyə dəymir. Elə belə bir münasibətlər sistemində də biz yaxın zamanlarda valyuta qıtlığından həm istehlakçı olaraq, həm də sahibkar, həm bank, həm digər maliyyə institutları olaraq əziyyət çəkəcəyik”.

Milli Məclisin deputatı Vahid Əhmədov isə an.az-a bildirib ki, banklar dollar satmaqdan imtina etsə də, marağında olan hər kəs “qara bazar”dan çox rahatlıqla dollar ala bilər. O bildirib ki, bankların dollar satmaqdan imtina etməsi bir neçə amillə bağlıdır: “Əsas səbəb dövrüyyəyə digər valyutaların daxil olmasının qarşısını almaqdır. Məhz bu səbəbdən banklar dollar satışını həyata keçirməkdən imtina edirlər. Amma düşünürəm ki, bu çıxış yoludur. Onsuz da “qara bazar”da dollar, o cümlədən digər valyutaları əldə etmək mümkündür”. **Deputat qeyd edib ki, qarşıdakı aylarda dolların bahalaşması qaçılmazdır:** “Bu proses gedir. Bunun qarşısını almaq mümkün deyil. Azərbaycanda idxalın ixracı dəfələrlə üstələməsi, neftin qiymətinin enməsi, dünyada gedən iqtisadi-siyasi proseslər milli valyutanın daha da dəyərdən düşməsinə gətirib çıxaracaq. Amma dollar neçəyə olacaq, manatın taleyi necə olacaq, bu şəkildə proqnozlar vermək düzgün deyil. Bunu zaman göstərəcək”.

Ekspert Natiq Cəfəri isə qeyd edib ki, banklarda ciddi şəkildə dollar çatışmazlığı var: “Həftədə iki dəfə hərrac keçirilir və hər dəfə cəmi 35-40 milyon dollar vəsait çıxarılır. Ölkənin dollar tələbatı isə bu rəqəmdən qat-qat artıqdır. Banklar dollar əldə etdikdən sonra onu bir neçə istiqamətə yönləndirməyə, xərcləməyə məcburdurlar. Bankların özünün də xarici borcları var və bu borclar əsasən dollarlardır. Banklar valyuta ilə olan borclarını qaytarmağa məcburdurlar. “Qara bazar”a çıxarılan valyutanın əsas mənbəyi də banklardır. Burada bankları qınamaqdansa, vəziyyətin qarşısını almaq lazımdır. Əgər bunun səbəbi Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi 4 faizli marjadırsa, onu ləğv etmək lazımdır ki, banklar sərbəst şəkildə valyutayı alıb-sata bilsin. Bu marjanın artıq heç bir əhəmiyyəti qalmayıb. Bu marja valyuta bazarında son zamanlar sadəcə əngəl rolunu oynamağa başlayıb. Bu gün dollar qıtlığının yaranması “qara bazar”ın formalaşmasının nəticəsidir. Bu gün yaranan dollar qıtlığının səbəbi məhz banklara qoyulan əlavə baryerlərdir. Bu baryerlər aradan qaldırılmalıdır. Valyutadəyişmə məntəqələri açılmalıdır. Valyutadəyişmə məntəqələrinin ləğv edilməsinin heç bir mənası yox idi və bu qarar ölkəyə heç bir xeyir vermədi. Bundan sonra qara bazar yaxın bir məzənnə ilə sərbəst şəkildə banklarda da alqı-satqı həyata keçiriləcək. Bu da xeyli dərəcədə vəziyyəti sabitləşdirəcək. Yoxsa belə ajiotajlı vəziyyət daha acınacaqlı nəticələrə gətirib çıxara bilər”.

□ Rəya RƏFİYEVA

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. Millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə dövlət müşaviri Kamal Abdullayev, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Firudin Nəbiyev və Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri İnam Kərimov çıxış ediblər.

Daha sonra prezident nitqi söyləyib. AzərTAc xəbər verir ki, prezident deyib ki, 2016-cı ildə dünyada və regionda təhlükələr artıb, qanlı müharibələr davam edib, hətta yeni münaqişə ocaqları yaranıb, iqtisadi inkişafı bağlı vəziyyət ağırlaşmış. Prezident bildirib ki, bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan 2016-cı ildə öz inamlı inkişafını davam etdirib, təhlükəsizlik tədbirləri təmin olunub, xalq sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayır. “Ölkəmizdə sabitliyin mənbəyi xalqın iradəsi və onun seçimidir”, - deyən dövlət başçısı ötən il qarşıda duran bütün vəzifələrin icra edildiyini, neftin qiymətinin aşağı düşməsi fonunda yaranan böhranlı vəziyyətdən çıxış yolu tapıldığını bildirib.

2016-cı ilin ölkəmizin tarixində dərin iqtisadi islahatlar dövrü kimi qalacağını vurğulayan prezident qəbul edilən qərarlar nəticəsində bundan sonra da qeyri-neft sektorunun inkişafının diqqət mərkəzində olacağını qeyd edib. “Təsədüfi deyil ki, keçən il neftin qiymətinin 3-4 dəfə aşağı düşməsi nəticəsində ümumi daxili məhsul azalsa da, qeyri-neft sənayesində 5, kənd təsərrüfatında isə 2,6 faiz artım əldə olunub”.

Keçən il Azərbaycana 8 milyard dollar xarici, 3,7 milyard dollar daxili sərmayenin qoyulduğunu deyən İlham Əliyev vurğulayıb ki, 2016-cı ildə əsas vəzifələrdən biri valyuta ehtiyatlarının qorunması idi və buna da nail olunub. Bəzi neft ölkələrindən fərqli olaraq Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun vəsaitlərindən səmərəli istifadə edilib. Azərbaycanda görülən işlərin beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən də yüksək qiymətləndirildiyini, Davos İqtisadi Forumunun Azərbaycan iqtisadiyyatını rəqabətqabiliyyətliyinə görə 37-ci yerdə qərarlaşdırdığını deyən dövlət başçısı böhranlı ildə belə ölkədə 100 mindən çox daimi iş yerinin açıldığını vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev bildirib ki, ötən il sosial məsələlərin həlli yenə də diqqət mərkəzində olub, maaşlar 7, pensiyalar 8 faiz artıb və ye-

Prezident İlham Əliyev Nazirlər

Kabinetinin iclasını keçirdi

Dövlət başçısı deyib ki, böhranlı vəziyyətdən çıxış yolu tapılıb; “Ermənilər etiraf edirlər ki, xarici yardım olmazsa, bir həftə qarşımızda dura bilməzlər”

nə də artmalıdır. Məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması diqqətdə saxlanılıb. Bundan əlavə, “ASAN xidmət” mərkəzlərinin sayı 11-ə çatdırılıb. “ASAN viza”nın fəaliyyətə başlaması ölkəmizə turist axınının daha da sürətlənməsinə geniş imkanlar açır. 2016-cı ildə Azərbaycana gələn turistlərin sayı 11 faiz artıb.

Ötən il beynəlxalq əlaqələrin daha da genişləndiyini deyən dövlət başçısı 2016-cı ildə Azərbaycana 20-yə yaxın dövlət və hökumət başçısının səfər etdiyini, beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrin genişləndiyini bildirib.

2016-cı ilin aprelində təmas xəttində baş verən döyüşlərə toxunan prezident əks-hücum əməliyyatı nəticəsində ordumuzun düşməne sarsıdıcı zərbələr vurdunu və minlərlə hektar torpağın işğaldan azad edildiyini bildirib. “Aprel döyüşləri bizim parlaq qələbəmizdir, Azərbaycan dövlətinin gücünü göstərir. Bu döyüşlər göstərdi ki, biz heç vaxt bu vəziyyətlə barışmayacağıq,

bütün təxribatlara layiqli cavab verəcəyik. Eyni zamanda illər boyu Ermənistan tərəfindən yaradılmış mif tamamilə darmadağın edildi. Onlar özləri etiraf edirlər ki, xarici yardım olmazsa, bir həftə qarşımızda dura bilməzlər” deyərək, dövlət başçısı bildirib.

2016-cı ilin vacib hadisələrindən danışarkən prezident “Cənub” qaz dəhlizinin və “Şahdəniz-2” layihəsinin icrası ilə bağlı bütün addımların atıldığını, TANAP layihəsinin böyük hissəsinin icra edildiyini, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin yaradılması ilə bağlı tədbirlərin görüldüyünü qeyd edib.

Ötən ilin ölkəmizdə “Multikulturalizm ili” elan edildiyini deyən Prezident İlham Əliyev bu il çərçivəsində Bakıda bir neçə mötəbər beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyini, Roma Papasının ölkəmizə səfəri zamanı verdiyi bəyanatların bir daha Azərbaycanın önəmini təsdiqlədiyini qeyd edib.

Prezident inşaat sektorunun canlandırılması ilə bağlı bir çox tədbirlərin həyata keçirildiyini, bu prose-

sin insanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına, Bakının daha da gözəlləşməsinə, həm də tikinti materialları bazarının stimullaşdırılmasına xidmət etdiyini bildirib. Prezident yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin fəaliyyətini vurğulayan İlham Əliyev qarşıdakı illərdə paytaxtda iki minə yaxın sosial mənzilin inşa olunacağını və Bakıda köhnəlmiş mənzil fondunun yerində yenilərinin tikintisinə start verildiyini söyləyib.

Prezident bank sektorunun sağlamlaşdırılması ilə bağlı bu il də geniş tədbirlərin görülməsinə deyib. Sənaye parklarının yaradılması, kənd təsərrüfatının, xüsusilə də taxıl, pambıq, çay, barama və şərab istehsalının artırılması, valyuta gətirən meyvə plantasiyalarının salınması, heyvandarlığın inkişafı ilə bağlı tədbirlərin görülməsinin əhəmiyyətindən danışdı.

Dövlət başçısı hərbi potensialın gücləndirilməsinə dair əlavə tədbirlərin görülməsinə, ekoloji tədbirlərin, ölkəyə turist axınının stimullaşdırılmasının, “ASAN xidmət”in coğrafiyasının və funksiyalarının genişləndirilməsinin, Ələtdəki Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının tikintisinin birinci mərhələsinin tam başa çatdırılmasının diqqət mərkəzində saxlanıldığını vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev 2017-ci ildə Bakının bir sıra beynəlxalq tədbirlərə, həmçinin İslam Həmrəyliyi Oyunlarına ev sahibliyi edəcəyini xatırladı. Dövlət başçısı 2017-ci il Azərbaycanı “İslam həmrəyliyi ili” elan edib.

Rəsmi Bakının İŞİD-ə qarşı mübarizəni özünün prioriteti hesab edən İslam Hərbi Alyansına daxil olmasına razılıq qərarı verdiyi barədə xəbər Azərbaycan XİN tərəfindən təkzib edilsə də, bu mövzu ilə bağlı müzakirələr davam edir.

Xüsusilə də xəbər Azərbaycanın ən yaxın müttəfiqlərindən olan Pakistan dövlətinə məxsus media qurumunda - "dunyanews" də yayılması suallar doğurdu. İlk baxışda burada qeyri-adi bir şey olmadığını demək olardı. Lakin söhbət Azərbaycanı da vaxtaşırı təhdid edən terrorçu bir təşkilata qarşı açıq müharibə aparacağını bəyan edən alyansa üzvlükdən gədir ki, bu da "arı yuvasına çöp soxmaq" anlamını verir. Düzdür, Azərbaycan özü də terror-dən əziyyət çəkən bir ölkədir və antiterror koalisiyasının üzvü olaraq qalır. Ancaq Qoşulmaq Hərəkatının üzvü olduğu halda, Bakının hansısa bir hərbi alyansa üzv olmağa qərar verdiyi xəbəri sağlam niyyətlərə xidmət etmir.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Məsavat" a bildirdi ki, belə bir alyansın yaradılması təhdidəyicidir: "Məlumdur ki, İslam Hərbi Alyansı adlanan qurum 34 İslam dövlətinin yaratdığı hərbi bir blokdir, əsas məqsədi isə İŞİD və ümumiyyətlə, terrorla mübarizədir. Bu alyansın yaradılması haqqında Səudiyyə Ərəbistanı bir il öncə, daha doğrusu, 2015-ci ilin dekabrında bəyanat yaydı. Maraqlı məqam ondan ibarətdir ki, İŞİD-in fəaliyyətindən ən çox zərər çəkən İraq və Suriya bu alyansa qoşulmadı.

Bundan başqa, İran və Oman da burada təmsil olunurlar. Hətta Pakistan və bir sıra dövlətlər də bu alyansa üzv olduqlarından sonradan xəbər tutublar. İslam inancılı olmayan bir neçə dövlətin də buraya daxil olması maraqlı məqamlardandır. Yeni bu alyansda müəmmali məqamlar mövcuddur. Təsəvvür edin ki, istər Suriya, istərsə də İraq ərazisində İŞİD-lə mübarizə aparmaq üçün alyans bu dövlətlərdən icazə almalıdır. Yəqin ki, bu koalisiyanın yaranmasına əsas səbəb ABŞ-ın bir müddət əvvəl məhz ərəb dövlətlərinin İŞİD-ə qarşı mübarizəsində daha maraqlı olmasından danışmasıdır. Rusiya isə bu koalisiyanın yaranmasına ehtiyatla yanaşdı". **Azərbaycana gəldikdə, A.Nağıyev hesab edir ki, bu alyansın dəqiq bir məqsədi olmadığı üçün quruma münasibətdə ehtiyatlı olmaq tələb olunur:** "Bu gün Azərbaycanın dəqiq məram və məqsədi olmayan belə bir alyansa daxil olması bir tərəfdən müsbət hal olsa da, digər tərəfdən mənfəi bir tendensiyalardan siqortalanmaması deməkdir. Söhbət heç də İŞİD təhdidlərindən və ya digər problemlərdən gəlmir. Sadəcə olaraq, tam şəkildə bu alyansın strukturuna, məqsədinə aydınlıq gəlmədiyi üçün hərtərəfli təhlil edilməsinə ehtiyac var".

Azərbaycanı İŞİD-lə müharibəyə cəlb etmək planı

Kəşfiyyat orqanları vaxtaşırı rəsmi Bakının "nəbzini" yoxlamaqla nə məqsədi güdür?; politoloqdan xəbəri yayan "dunyanews"lə bağlı ilginç açıqlamalar

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə "Yeni Məsavat" a açıqlamasında məlumatı ilk olaraq dövrüyyəyə buraxan xarici media qurumu ilə bağlı ilginç məlumatlar verdi və şübhələrimizin əbəs olmadığını təsdiqlədi: "Dunyanews" Pakistanda 24 saat yayımlanan televiziya və internet media şəbəkəsidir. 2008-ci ildə yaradılıb. Şəbəkəyə ABŞ demokrattarı ilə yaxından əlaqəsi olan, bu ölkənin bir çox ştatları ilə media sahəsində əməkdaşlıq edən Amer Mahmud adlı siyasətçi və köşə yazarı rəhbərlik edir. Amer Mahmud Çikaqonun sabiq meri, ABŞ demokrattarının təmsilçisi,

öz ölkəsinin nüfuzlu siyasətçilərindən olan Riçard Maykl Deyli ilə sıx əlaqələrə malikdir. Amer Mahmud bu əlaqələrə Pakistanın Lahor vilayətinin meri seçildikdən sonra nail olub. Maraqlıdır ki, Amir Mahmudun İranla da yaxın əlaqələri var. Belə ki, Lahor vilayətinin Məşhəd və İsfahan şəhərləri ilə qardaşlaşmasına və yaxın ticarət əlaqələri qurmasına məhz o nail olub". **Politoloq qeyd etdi ki, Pakistanda çoxsaylı telekanallar və digər KİV resursları olduğu halda, "dunyanews" şəbəkəsinin qısa bir müddətdə məşhurlaşmasının da səbəbini məhz Amir Mahmudun şəxsi**

yi reallaşdırırsa? E.Mirzəbəyli: "Azərbaycanın nə hərbi, nə də təhlükəsizlik doktrinası, eləcə də Qoşulma Hərəkatına üzvlüyümüz bizim belə bir alyansa qoşulmağımıza imkan vermir. Əks təqdirdə, biz digər hərbi-siyasi bloklara qoşulmağımızla bağlı arqumentlərimizin üzərindən xətt çəkə bilərik. Qənaətimə görə, bu informasiya təxribatı daha ciddi şəkildə təhlil olunmalı və nəticə çıxarılmalıdır".

Bu yerdə bir faktı xatırlatmaq lüzum var. Hələ 2015-ci ilin dekabrında da mətbuata belə bir məlumat sızmışdı ki, Azərbaycan yenə ciddi seçim qarşısında qalıb. O zaman Səudiyyə Ərəbistanı elan etmişdi ki, terrorçuluğa qarşı mübarizə üçün İslam ölkələrindən ibarət koalisiya formalaşdırır. Hətta 34 ölkənin daxil olduğu antiterror koalisiyasının birgə bəyanatı da yayılmışdı. Qeyd olunurdu ki, Səudiyyə Ərəbistanı Azərbaycanı da koalisiyaya dəvət edib. Bu barədə Səudiyyə xarici işlər naziri Adel əl-Cubeyrilə Azərbaycan xarici işlər naziri Elmar Məmmədov arasında aparılmış telefon danışıqları zamanı söhbət gedib. XİN-dən deyilmişdi ki, nazirlərin telefon danışıqlarında Azərbaycanın "Terrorçuluğa qarşı İslam dövlətlərinin koalisiyası"na qoşulması məsələsi müzakirə olunub.

Üstündən iki il keçəndən sonra eyni mövzu yenidən gündəmə gətirilib. Görünür, hansısa kəşfiyyat orqanları Azərbaycanı israrla İŞİD-lə müharibəyə cəlb etməyə, bataqlığa salmağa çalışırlar...

□ Cavid TURAN

Bakıda "terror maşınları"na nəzarət varmı?

İlham İsmayıl: "Kim bilə bilər ki, 15 dəqiqə əvvəl şəhərin bir nöqtəsindən qaçırılan yük maşınını əhalinin sıx toplaşdığı bir yere yüksək sürətlə çırpacaqlar..."

Ötən ilin ortalarından başlayaraq dünya yeni terror taktikasına sahiblik edir. Ağır tonnaqlı yük maşınları qaçırılır və toplu insanların məkanına yüksək sürətlə çırpılır. Nəticədə çoxsaylı insan tələfatı baş verir, terroru planlayanlar hədəflərinə çatırlar - əhali küçədə sərbəst gəzməyə belə ehtiyat edir, təşviş içində baş verəcək olaylardan siqortalanmağa çalışırlar.

Bu yolla beynəlxalq terror təşkilatları dövlətlərə təsir göstərir, öz xeyirlərinə olan qərarların verilməsinə nail olmağa cəhd edirlər.

İlk dəfə bu taktikani - yük maşınlarından kütləvi qətlə silahlı qismində istifadəni Yaxın Şərqi qan çanağına döndərən, şəhərləri xarabazara çevirən İŞİD Fransanın Nitsa şəhərində si-

naqdan çıxardı. Yük maşınının sürücüsü öldürmək, əzmək, məhv etmək niyyəti ilə 14 iyulu -Bastiliya qalasının alınması gününü qeyd edən insan kütləsinin üzünə sürdü. Ağır tonnaqlı maşının bayram tədbirinə toplaşmış kütləni əzib keçməsi nəticəsində 77 nəfər öldü. Həmin gündən bəri canlı bombalar vasi-

təsile günahsız insanların qana boyanması, metrolarda kütləvi zəhərlənmələr kimi terror aktlarının sırasına daha bir təhlükəli üsul əlavə olundu. Artıq Berlin-də, Qüdsdə, Türkiyədə də bu üsuldan kütləvi qətləmlər üçün istifadə olunub. Baş verənlər isə terrorun yeni formasıdır.

Azərbaycanda ağır tonnaqlı maşınlarla dövlət nəzarəti demək olar ki, yoxdur. Varsa da, bu cür olayların qarşısının alınması üçün yetərlidirmi? Azərbaycan belə terrorun siqortalanmağı üçün nə etməlidir?

Sabiq təhlükəsizlik zabiti İlham İsmayıl deyir ki, Fransa, Türkiyə, Almaniya, İsrail kimi güclü təhlükəsizlik sistemi olan dövlətlərdə bu cür hadisələrin baş verməsi onu deməyə əsas verir ki, kimsə belə hadisələrdən siqortalanmayıb: "Kim bilə bilər ki, 15 dəqiqə əv-

vəl şəhərin bir nöqtəsindən qaçırılan və ya sürücünün ölindən silah gücünə alınan yük maşınını digər bir nöqtədə əhalinin sıx toplaşdığı bir yere yüksək sürətlə çırpacaqlar? Hər yük maşınını saxlayıb soruşmaq da olmaz ki, hara gedirsən, kimsən, nəçisən? Yalnız əməliyyat məlumatı olarsa, nəqliyyat vasitəsinin saxlamaq üçün tədbir görülməlidir. Ümumilikdə iri tonnaqlı maşınların elə bombalardır. Yük maşınlarının seçilməsi təsadüfi deyil. Tərədileəcək qanlı aksiyasının miqyasının böyük olması üçün belə maşınlardan istifadə edilir".

İ.İsmayıl deyir ki, Azərbaycan geniş mənada terrorun hə-

dəfində deyil, buna görə də xüsusi olaraq əndişələnməyə ehtiyac da yoxdur: "Ümumilikdə həmişə terrorun hədəfindəyik. Erməni terrorunun, beynəlxalq terrorizmin bir hissəsi olan İslam radikalizminin hədəfində olduğumuz aydındır. Azərbaycanı yeri gəldikcə hədələyirlər, təhdid edirlər. Biz hansı siyasəti aparırıq ki, ona qarşı da bir terror törədilsin? Miqyasımız, apardığımız siyasət İŞİD-lə, digər radikal terror təşkilatları ilə xüsusi əkslik deyil. Ona görə də biz hədəfdə deyilik, hədəfdə Avropa, İsraildir. Bizim aviya-yamız İŞİD-i bombalamır ki, bizə qarşı da hansısa addımlar atılsın. Azərbaycanda belə mə-

sələlərin qarşısının alınması üçün konkret struktur var - Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti".

Azərbaycanda son 2 ay ərzində DTX tərəfindən həyata keçirilən xüsusi əməliyyatların nəticəsində Bakıda, Səngəçaldı, Xaçmazda 4 terrorçu öldürüldü, 5 terrorçu həbs olundu. Belə bir halda mümkün terror təhdidlərindən, aktlarından yayınmaq üçün müvafiq addımların atılması zərurəti varmı?

İlham İsmayıl deyir ki, vəziyyət daimi nəzarət altındadır: "Azərbaycanda yol kənarlarında qələbəliklə müşayiət olunan tədbirlər keçirilmir. Bakıya gündüz saatlarında yük maşınları buraxılmır. Əgər kütləvi tədbir keçiriləcəksə belə, baş verə biləcək hadisələr haqda ehtimalları dilə gətirib əhalini təşviş salmağa gerek yoxdur. Həmin tədbirin keçiriləcəyi ərazini qabaqcadan nəzarətə götürürsən, həmin əraziyə gətirib gəlmələrə xüsusi nəzarət edirsən, bu şəkildə mümkün teraktın qarşısını alırsan. Televiziyalarda hər gün terror aktlarının necə həyata keçirildiyi haqda məlumatlar verilir. İnsanlar instinktiv olaraq müdafiə sistemini seçirlər. Müvafiq strukturlar da gündəlik işləri ilə məşğul olurlar. Bizim xüsusi antiterror dərsi keçməyimizə ehtiyac yoxdur. Bu insanlarda şübhə yara-da bilər ki, görəsən, nə baş verir ki, bizə dərş keçməyə təşəbbüs göstərilir".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Xəbər verdiyimiz kimi, Türkiyə parlamentində konstitusiyaya dəyişikliklərin müzakirəsi başlayıb. Prezident idarəçilik sisteminə keçidi nəzərdə tutan yeni dəyişikliklərin bütöv paket olaraq ilk səsverməsi baş tutub. Səsvermədə 480 millət vəkili iştirak edib. 338 deputat dəyişikliyi dəstəkləyib, 134 deputat isə qarşı çıxıb.

Qeyd edək ki, konstitusiyaya dəyişikliklərinin qəbul olunması üçün 330 deputatın səsi lazımdır. Hazırda AKP-nin 316 səsi var və dəyişikliklərin Məclisdən keçməsi üçün daha 14 millət vəkili səsine ehtiyac var. Bundan başqa, parlamentin spikeri İsmayıl Kahrmanın xəstəxanaya yerləşdirilməsi və onu başqa bir AKP-dən olan sədr müavininin əvəzləməsi hakim partiyanın daha bir səs itirməsi anlamına gəlir ki, nəticədə 14 deyil, 15 səsə ehtiyac yaranmış olur.

Xatırladaq ki, 18 maddədən ibarət konstitusiyaya dəyişikliyi paketində əsas maddə "güclü prezident" sistemidir. Yeni dəyişikliyə əsasən, baş nazir postu ləğv olunur, icra hakimiyyətinin başçısı prezident olur. Prezident partiya sədri ola bilər, eyni zamanda

parlamentə buraxmaq səlahiyyətləri əldə edə bilər. Ancaq bu zaman yeni prezident seçkiləri də keçiriləcək. Müzakirələrin aparılması üçün son tarix yanvarın 23-dür.

Ancaq Türkiyədə konstitusiyaya dəyişikliyi və ölkənin bunu qədər Mustafa Kamal Atatürk zamanında əsas qoyulmuş parlament idarəçilik sisteminin dəyişdirilməsi bir mənalı qarşılanmır. Hökumət iddia edir ki, idarəçiliyi mərkəzləşdirmək, proseslərə daha çevik reaksiya vermək üçün icra hakimiyyətinin prezidentin əlində toplanması, ən azı, yarım prezidentlik sistemi formasında Fransa nümunəsi tətbiq olunması zəruridir. Ancaq eyni zamanda müxaliflər Şərqdə parlament sisteminin olmadığı dövlətlərdə avtoritarizmə yuvarlanma təhlükəsinin çox olduğunu və

Sabir Rüstəm xanlı Türkiyənin "1 nömrəli" mövzusunda danışdı

"Ölkədə hansı sistemin olması mühüm deyil, mühüm olan etibarlı olmasıdır..."

Sabir Rüstəm xanlı

bu keçidin Türkiyə demokratiyasını zədələyəcəyini deyirlər.

Bəs Azərbaycanın tanınmış ictimai-siyasi xadimləri Türkiyədə prezident idarəçiliyi sistemine keçidi necə qiymətləndirirlər? Türkiyə ilə çox yaxın bağları olan, bu ölkəni yaxından bilən sabiq deputat, VHP sədri Sabir Rüstəm xanlı Türkiyədə gədən prosesləri izlədiyi, an-

caq baş verənlərin tam səbəbini anlamağa çalışdığını deyir: "Parlamentdəki çıxışları izləyirəm. Ancaq dəyişikliyə təqdim olunan maddələrin hamısını bilmədiyim üçün bu məsələdə qərara gəlmək çətinidir. Lakin bir fakt var: Türkiyənin qurucusu Atatürkdür. Atatürk Anadolunun və dağılmaqda olan Türkiyənin ozamanki durumunu hər kəsdən yaxşı bilirdi. Dövləti xilas etməyin yolunu tapdı və nəticədə bölgədə, hətta Avropada böyük sayğı görən demokratik bir dövlət qurdu. Ona görə onun qurduğu sistemi tələm-tələsik dəyişmək - baxmayaraq ki, bir neçə ildir müzakirələr davam edir - və parlament respublikası sisteminə keçmənin zərurətini hələ də anlamış deyiləm".

S.Rüstəm xanlı deyir ki, Türkiyənin hazırkı şərtləri idarəçiliyin daha çox bir əldə

cəmləşməsinə şərtləndirməsi mümkündür, ancaq: "Əlbəttə, anlayıram ki, indi prezident üsul-idarəsinin olduğu dövlətlər çoxdur. Azərbaycanda da prezident üsul-idarəsidir. 1918-20-ci ildə mövcud olan Cümhuriyyəti bərpa eləsək də, ordan uzaqlaşmışıq. Rusiya, Fransa, ABŞ-da prezident üsul-idarəsidir - baxmayaraq ki, sonuncuda hər ştat bir dövlətdir. Görünür, dünyada bir tendensiya var. Hakimiyyətin daha çox bir əldə cəmlənməsi, bu da daha çox çevik qərarlar vermək üçün lazımdır. Çevrəsində düşmənlər olan, içəridə təxribat ocaqlarının olduğu ölkədə hakimiyyətin daha çevik fəaliyyət göstərməsi, vaxtında qərar verməsi üçün prezident idarəçiliyi daha əlverişlidir".

Ancaq onun fikrincə, sistemin dəyişdirilməsi sıradan bir siyasi hadisə olmadığı

üçün ciddi xalq dəstəyinin və güvənli bir insanın olması vacibdir: "Amma burda başqa bir məsələ prezidentə nə qədər güvənə bilmək mövzudur. Hakimiyyəti tək əldə cəmləşdirən prezidenti kim seçib, hardan gəlib, məqsədi, niyyəti nədir? Hakimiyyətin ən yuxarı pilləsinə hansı yollarla, kimlərin dəstəyi ilə gəlməsi məsələsi çox mühümdür. Bütün bunlar bilinməlidir, araşdırılıb ortaya qoyulmalıdır. Əgər bu olarsa, o zaman qərar vermək daha rahat olar. Ölkədə hansı sistemin - məclis, yoxsa prezident - olması mühüm deyil, mühüm olan bunların etibarlı olmasıdır. Əgər etibarlı qüvvə olsa, o zaman siyasi idarəçilik sisteminin fərqi yoxdur. Ancaq əksinə olarsa, əlbəttə, istənilən siyasi idarəçilik sistemi təhlükəlidir".

□ KƏNAN

AŞ PA məruzəçiləri geniş hesabat üçün Bakıya gəlirlər

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) Monitorinq Komitəsinin məruzəçiləri Azərbaycana gələcək. Deputatlar Stefan Şennak (Avstriya) və Sezar Florin Preda (Rumıniya) yanvarın 12-dən 14-nə kimi Azərbaycanda olacaqlar.

Səfərdə məqsəd ölkənin Avropa Şurası qarşısında götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsinin qiymətləndirilməsidir. Bu barədə AŞ PA-nin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Məruzəçilərin səfəri "Avropa Sabitlik Təşəbbüsü (ESI)" beynəlxalq QHT-nin "Kürü diplomatiyası-2" sənədinin açıqlanması fonunda həyata keçirilir. Sənəddə Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvlərinin AŞ PA-nin bəzi üzvlərinin ələ alınmasına dair fikirlər yer alıb. Söhbət həmin şəxslərin bir neçə il əvvəl Azərbaycanda siyasi məh-

Hazırlanacaq hesabatda daha nələrin yer alacağı hələ ki məlum deyil

buslarla bağlı qətnamənin qəbul edilməsinə dəstək vermələrindən gedir. Rəsmi Bakı həmin ittihamlara münasibət bildirməyib. Ancaq ayrı-ayrı deputatlar bunu təkzib ediblər.

Hazırlanacaq hesabatda daha nələrin yer alacağı hələ ki məlum deyil. Lakin əvvəlki illərdən fərqli olaraq, son zamanlarda AŞ PA məruzəçilərinin ölkə ilə bağlı hazırladıkları hesabatdan gözləntilər azalıb. Buna səbəb kimi də bu tipli sənədlərin bəhrəsiz olması, yaxud məruzəçilərin dediklərinin üzərində sona qədər dayanmamaları göstərilir. Təsədüfi deyil ki, son illərə qədər Azərbaycanın əsasən müxalif düşüncəsinin sonunu həsrətlə gözləyir, Avropadan gələcək hər

hansı bir hesabatın müsbət nəticələrinə ümid bəsləyirdilər. Amma illər getdikcə, ümidlər puç olduqca bu qurumlar ölkəyə daxilində nüfuzlarını itirməyə başladılar. Artıq Avropadan gələn istənilən məruzəçinin hesabatı nəinki gündəm, heç kəs üçün maraqlı görünmür.

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı avropalı məruzəçilərin Azərbaycana səfərində insan hüquqları və digər sahələrdə iradlarını bildirecəklərini qeyd etdi: "Planlarında vətəndaş cəmiyyəti ilə görüşün olub-olmaması ilə bağlı hələ dəqiq bir məlumatım yoxdur. Höku-

metlə görüşlərində təkliflərlə çıxış edəcəklər. Bu, növbəti adı gelişlərdən biridir. Başqa heç bir gözləntim yoxdur. Düşünürəm ki, Azərbaycan əleyhinə hesabat hazırlasınlar. Əfv sərəncamının Yeni ildə olmaması da bu gelişdə olmayacaq. Çünki əfv vermək səlahiyyəti yalnız bir şəxsə məxsusdur. Yeni prezidentin Avropa Şurası və birliyi qarşısında belə bir öhdəliyi yoxdur. Əgər bu bir öhdəlik olsaydı, o zaman Azərbaycan qınanardı. Məruzəçilər bu məsələni yalnız müzakirə edə bilərlər. Siyasi məhbəslərlə bağlı onlar zaman-zaman fikirlərini deyiblər, təkliflərini veriblər. Əlahiddə müzakirə olmasa da, hər halda, bu məsələ bir predmet olacaq. Çünki hansı ölkədə bir siyasi məhbəs varsa, bu, demokratiya hüquqlarının pozulması kimi qəbul olunur. Bu baxımdan, Azərbaycan hökumətinin nəzərinə nələrsə çatdıracaqlar. Amma ölkədə təkçə siyasi hüquqlar deyil, digər hüquqlar da pozulur. QHT-lər öz hesabatlarını ya da bilmirlər. Layihələr belə hazırlamaqdan məhrum ediliblər. Son illərdə pozulan hüquqlar istiqamətində irəliyə doğru bir addım da atılmayıb. Baş verənlər bir-birinə bağlı proseslərdir. Bütün proseslə-

rin müzakirəsi olmasa da, məruzəçilər bəzi mesajlarını verəcəklər".

Hüquq müdafiəçisi bu tipli hesabatların və beynəlxalq qurumların Azərbaycanda nüfuzdan düşmələrinə də aydınlıq gətirdi: "Maraqlar müxtəlifdir. Ölkədə siyasi, iqtisadi və digər maraqlar var. Müəyyən qrupların da maraqları var. Yeni bu hesabatlar və qurumlar gözdən düşməyiblər. Sadəcə, hələ öz işini görür. Vətəndaş cəmiyyətinin rolu artırılarsa, bu tipli məsələlər də gündəm olar. Bir şeyi diqqətə çatdırım ki, zamanında Azərbaycan daxilindəki QHT-lərin təsiri hökumətə daha güclü idi, nəinki beynəlxalq təşkilatların. Bunun zaman-zaman şahidi az olmamışıq. İndi beynəlxalq təşkilatlar təzyiq edir, amma Azərbaycandan adekvat cavab yoxdur. Çünki vətəndaş cəmiyyəti iflic duruma salınıb. Heç kəs bu sözlərimdən inciməsin, hazırda fəaliyyət göstərən QHT-lər hökumət, nazirliklər və siyasi partiyalar tərəfindən yaradılanlardır. Müstəqil QHT-lər isə bu üç qüvvə tərəfindən yaradılan qurumların təzyiqinə məruz qalırlar. Nəticədə bu sahələrdə inkişaf yoxdur. İndiki məsələnin kökündə bu amillər dayanır".

□ Cavanshir ABBASLI

Bir həftədir ki, Şeyx Allahşükür Paşazadə Suriyanın baş müftisi şeyx Bədrəddin Hassunun Dağlıq Qarabağla bağlı Rusiya KİV-lərinə verdiyi açıqlamaya münasibət bildirmir. Şeyxin məzuniyyətə çıxdığı və xarici ölkədə olduğu söylənilsə də, onun nə zaman qayıdacağı və hara getdiyi açıqlanmır.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, Şeyx hazırda Almaniyadadır və o, belindəki problemlə bağlı müalicə olunur. Şeyxin 20 Yanvar faciəsinin ildönümünə qədər Bakıya dönməyi bildirilir.

Mövzuya qayıdaraq qeyd edək ki, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi Suriyanın baş müftisi ilə bağlı yalnız bir bəyanat yayıb. Həmin bəyanatda bildirilib ki, Suriya müftisi adından əsasən erməni saytlarının yaydığı məlumatın mənbəyi məlum deyil: "Təxribat səciyyəli olması istisna edilməyən, səhihliyi şübhə doğuran informasiyanı dəqiqləşdirmək məqsədilə şeyxülislam adından müftinin ünvanına yazılı müraciət göndərilib".

Lakin görünür, Şeyx məsələni dəqiqləşdirənə qədər artıq rus pravoslav xristianlarının Bakı və Azərbaycan Yeparxiasının Arxiyepiskopu Aleksandr işin axırına çıxıb. Belə ki, APA-nın yaydığı məlumatda qeyd olunur ki, Arxiyepiskop məsələ ilə bağlı aşağıdakıları söyləyib: "Suriya müftisinin Dağlıq Qara-

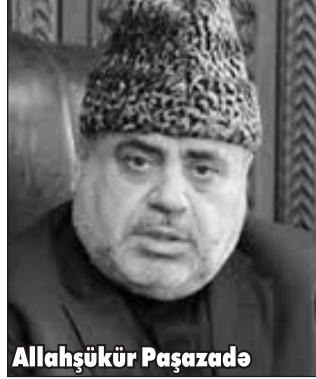
Arxiyepiskop Şeyxi qabaqladı

QMİ sədri haradadır?

Politoloq: "...Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin rəhbəri öz mövqeyini ortaya qoymalıdır"

Arxiyepiskop Aleksandr

Allahşükür Paşazadə

bağla bağlı bəyanatı onun özünə siyasi xallar, imic və lazımı vəziyyət qazanmaqdan başqa məqsəd daşmır. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi dini və yaxud milli zəmində yaranan münaqişə deyil. Bu, siyasi münaqişədir və siyasi qruplar öz maraqlarına uyğun ondan istifadə edir. Buna görə də münaqişə beynəlxalq hüquq çərçivəsində həllini tapmalıdır, siyasi ambisiyalar əsasında yox".

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, ümumiyyətlə, Şeyxin bir çox məsələlərə də münasibət bildirməsinə ehtiyac var:

"Məsələn, İran prezidenti işğalçı dövlətə səfər edir, lakin şeyx buna da münasibət bildirmir. Doğrudur, biz buna rəsmi səviyyədə mövqe bildirmirik. Ancaq tutaq ki, iranlı mollalar hər zaman Azərbaycanın daxili işlərinə qarışırlar. Cümə xütbələrində Azərbaycan əleyhinə fikir bildirirlər və İsrailə əməkdaşlığımıza qarışırlar. Lakin biz bir dəfə eşitmədik ki, Şeyx bu cür iranlı dini liderlərin hər hansı bir şəkildə cavabını versin. Yumşaq şəkildə olsa da görmədik ki, o, hər hansı bir münasibətini bildirsən ki, Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmayın. Eyni

zamanda Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinə bağlı olan hansısa axund da cümə xütbələrində söyləmir ki, nə üçün Azərbaycanı qardaş adlandıran dövlətin başçısı Azərbaycan torpaqlarını, məscidlərini dağdan ölkəyə səfər edir, qətləmləri törədən şəxsin əlini sıxır. Konkret olaraq Suriya müftisinin açıqlamasına gəlincə, burada hardasa Şeyxlə razılaşmaq olar. Çünki hazırda informasiya məkanında dezinformasiyalar çoxdur. Ancaq əgər deyibse ki, bunu dəqiqləşdirmək lazımdır, bəs bu proses neçə gün çəkməlidir? Müftinin açıqlaması bir həftə bundan öncə yayılıb və artıq bu məsələ dəqiqləşdirilməli idi ki, o, həqiqətən belə bir açıqlama verib, ya yox. Bəzən Rusiya və erməni mənbələri Azərbaycanı hansısa dövlətlə qarşı-qarşıya qoymaq üçün qəsdən dezinformasiya yayırlar. Lakin bir həftə, mənəcə, kifayət edərdi ki, müftinin nə deməsi aydınlaşdırılsın. Əgər həqiqətən müfti belə bir açıqlama veribse, o zaman Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi, eyni zamanda bu təşkilatın rəhbəri öz mövqeyini ortaya qoymalıdır. Qoymayıbsa, bu, azərbaycanlı din xadimlərinin geri çəkilməsi anlamına gərir. Bu, çox təəssüf doğurur".

ƏLİ RAİS

Yol tıxacından qurtulmağın yolu

Samir SARI

Paytaxtımızın şimal-qərb (Biləcəri) girişindəki səhər tıxaclarının aradan qalxması ilə bağlı şad xəbəri neçə vaxtdır vermək istəyirəm, hər dəfə də qorxuram ki, durum bədnəzər gözüne gələr, yoxuşun zibili çıxar.

Düzü, hər gün gözleyirəm ki, yəqin öteki günlər bu yolda tıxac olmaması təsadüfdür, bu gün-sabah ənənəvi tıxaclar bərpa olunur, canımız intizardan qurtarar. Neçə dəfə həftənin bazar ertəsi günlərində sınımışam, görmüşəm, yox, yol həmin gün də açıqdır.

Bir aydan artıqdır ki, belədir. Deməli, əlaqədar strukturlar bu problemi çözüblər. Gəndən baxanda çözümlərdən ibarət olduğu aydınca görünür. Bunların biri beynəlxalq avtovağzalın yanından dairevi yola çıxmaq üçün alternativ yolun açılmasıdır. Amma bu, həmin problemin həllinin 10-15 faizini təşkil edə, ya etməyə.

Əsas çözümləşməsi avtovağzalın tuşundakı yol ayrıcına müşahidə kamerası yerləşdirilməsi və bu kameranın "cərimə yazan" olmasıdır.

Əvvəllər beləydi: Xırdalan tərəfdən gələn və DYP-nin postunu keçəndən sonra getdikcə enlənib səkkiz zolaqlı avtobana dönməyən yol gəlib-gəlib avtovağzalın yanına çatanda darlaşırdı. Burada yaranan tıxacın əsas səbəbi o idi ki, kəmhövsələ, mədəniyyətsiz, intizamsız, dərəcəli sürücülər yolun sağıyla sürətlə şütüyüb gedir, soldakıların hamısını ötür, yolun darlaşan yerinə çatır, sola burulur, maşınlarını zorla yola pərçim edirdilər. Nəticədə qəza törətməkdən qorxan intizamlı sürücülər məcburən saxlayır, onlara yol verirdilər və tıxac yaranırdı. Yolun soluyla normal sürətlə gedən intizamlı sürücü o "Bosfor boğazı"nı 20 dəqiqəyə keçdiyi halda sağla şütüyənlər həyasızlıq etmələri üzündən 2 dəqiqəyə "20 Yanvar" metrostansiyasına yetişirdilər. 10 min (məsələn) sürücü tıxacda əziyyət çəkir, 1000 sürücü kef edirdi.

Ancaq yol istismarı sahəsinin başbilənləri bir gün getirib yolun o darlaşan yerinə müşahidə kamerası qoydular və başladılar intizamsız sürücüləri çəkməyə. Əvvəl-əvvəl bir çox sürücülər kameraya, türkən sözü, aldırmadılar, elə bildilər, kameradır də, onsuz da işləmir. Təxminən bir aydan sonra poçtalyonlar onların ünvanına 50 manatlıq cərimə kağızları gətirəndə anladılar ki, yolun sağıyla şütüyüb hamını ötmək, hamıdan qabağa düşmək o qədər də sərfəli iş deyil. Razılaşaq ki, getdiyini ünvanına 2-3 dəqiqə tez yetişməkdən ötrü hər gün 50 manat ödəməyə dəyməz. Bu nu heç Trampın müşavir kürekəni də özünə rəva bilməz.

Bir dəfə həmin yerdən solaxay dönüşlərə vərmiş eləmiş və bu üzəndən xeyli cəriməsi olan taksi sürücüsü özü mənə gileyləndi ki, elə bilmişim, kamera işləmir, basıb keçirmişim, amma heç demə, bu oğraş kamera hər şeyi var, çəkmiş.

Əlbəttə, müşahidə kamerasının oğraş çıxmasını Azərbaycan fenomeni kimi qeydə almaq olardı, amma sürücü qardaş da gerek nəzərə alsın ki, bu hacətin funksiyası çəkməkdir və burada əsas məsələ qaydanı pozmamadır.

Bəli, intizamsız sürücülər hərəyə iki-üç dəfə 50 manatlıq cərimə yeyəndən sonra məcbur oldular ki, yolun qayda-qanunlarına riayət etsinlər. Beləcə, həm dövlət büdcəsi beş-altı milyon (məsələn) qabağa düşdü, həm də Biləcəri yoxuşunda tıxac məsələsi düzəldi.

İndi işbuyuranlıq kimi çıxmasın, bir Biləcəri eniş məsələsi də var axı. Əvvəllər səhər-səhər yoxuşda tıxac olurdusa, indi də axşamlar enişdə tıxac olur.

Bu tıxacın səbəbi də klassikdir - intizamsız, həyasız, mədəniyyətsiz sürücülərin sağdan cumub irəlilərdə yolu daraltmaları.

Bu dəfə onlar "Delfin otel" in yanından sağa dönür, yolun aşağısındakı yardımçı yolla irəliləyir, "Rahət market" in yanından sola dönüb yolu daraldır, neqliyyatın rəvan hərəkətinə mane olur, 150-200 metr sürüb təzədən yanacaq-doldurma məntəqəsinə burulur, məntəqənin içiyə şütüyüb yenidən sola burulur, keçidin altında yolu dübarə daraldır. Nəticədə yolun ritmi pozulur, tıxac əmələ gəlir. Bunun da çarəsi var: ya o yardımçı yolu bağlamaq, ya da ordan "sağ-sol" əməliyyatı aparmağı yasaqlamaq, cərimə tətbiq etmək. Elə olsa, hamı quzu kimi yola düzəlib gedəcək.

Cəriməsiz mümkün deyil. Yüz maarifçilik işindənsə 50 manatlıq cərimə daha effektivdir.

"MTN-in apardığı bəzi cinayət işləri yenidən araşdırılmalıdır"

Hüquq müdafiəçisi: "Şübhəli işlərin yenidən araşdırılması lazımdır"

Ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin yüksək rütbəli məmurlarının işi üzrə məhkəmə prosesi davam edir. Mediaya yol tapan cinayət işi materiallarında MTN zabitlərinin dövlət qulluğu mövqeyindən, vəzifə səlahiyyətləri və dövlətin onlara verdiyi imkanlardan istifadə edərək məmurlara, iş adamlarına qarşı zorakılıq törətdikləri, saxta ittihamlarla həbslər həyata keçirib, işgəncə verdikləri haqda tükürpədicə məlumatlar yayılır.

Ancaq maraqlıdır ki, nədənsə MTN-in digər cinayət işləri ilə bağlı hər hansı iş araşdırılmır. Halbuki bu günə qədər dəfələrlə MTN tərəfindən həbs olunmuş bir sıra ictimai fəallar, din xadimlərinin işi ilə bağlı mətbuatda məlumatlar gedib, vəkillərin, məhbus yaxınlarının ittihamları olub. Bu işlərin də yenidən araşdırılması, bu günə qədər aparılan işlərlə bağlı ortaya çıxan çatışmazlıq, saxta ittihamlar olubsa, onlar da üzə çıxarılmalıdır. "Səid Dadaşbəylinin destəsinin", bu ya-

xınlarda barəsində 10 il həbs cəzası verilmiş QMİ-nin əməkdaşı Elşən Mustafaoğlunun və daha neçə-neçə işlərlə bağlı dəfələrlə mediada şikayətlər səslənib.

Hüquq müdafiəçisi Rəsul Cəfərov bu məsələni yaxın zamanlarda ictimailəşdirəcəklərini deyir. Hüquq müdafiəçisinin sözlərinə görə, bir neçə məhkəmə məsələsi ilə bağlı müraciət edəcəklər.

Hüquq müdafiəçisi deyir ki, ləğv olunmuş MTN-in əməkdaşları ilə bağlı işgəncə maddəsi ilə istintaq açılma-

Rəsul Cəfərov

yıb: "Digər tərəfdən, fikir verirsinizsə, həbs edilən keçmiş MTN-çilərə qarşı onlarla ittiham irəli sürülüb, istintaqın mövqeyinə əsasən işgəncə və qeyri-insani rəftar halları faktiki təsdiqlənir, amma CM-in müvafiq maddəsi, yeni 133-cü maddə (işgəncə) araşdırılmır. Düşünürəm ki,

həm bu, həm siyasi xarakterli işlərin üstünə gedilməməsi siyasi qərardır və hakimiyyət uzun illər ərzində bu halları inkar etdiyindən indi bu işləri araşdırıb faktiki səhv etdiyini etiraf etmək istəmir".

Rəsul Cəfərov deyir ki, hökumət qəti addım atıb vaxtilə MTN tərəfindən aparılmış şübhəli cinayət işlərinin araşdırılmasına göstəriş verməlidir: "Şübhəli işlərin yenidən araşdırılması lazım idi. MTN işi yaxşı imkanlar açmışdı və əslində hələ də gec deyil ki, bu xüsusatlar araşdırılsın və hakimiyyətin iddia etdiyi kimi, Azərbaycanın həqiqətən də sivil ölkə olduğu sübuta yetirilsin. Təkliflərdən biri də budur ki, DTX-nin hazırkı rəhbərliyinə müraciət edib bu işlərin yenidən araşdırılmasını xahiş etməkdir. Yaxud da prokurorluğa müraciət edib işlərə yenidən baxılmasını istəyəcəyik. Çünki prokurorluğun cəzalarını ağırlığı və ya istintaqda yol verilmiş halları nəzərə alaraq yeni açılmış hallar üzrə məhkəmələrə protestlər vermək hüququ var, DTX-də bu yoxdur. Bu səbəbdən də mübahisəli işlərin yenidən araşdırılması üçün əlaqədar dövlət qurumlarına müraciət edəcəyik".

KƏNAN

Tırtır dövlətçilik

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Dünən internetdə bir telekanalizasiya süğətini izlədim: müxbir hansısa rayonumuzda əlinə keçəndən yararlanıb avtomobilə bənzər bir zad qayırmış zəhmətkeşi çəkmişdi. Bu "maşın" sözün əsl mənasında bir muzey eksponatı idi. Sanardın 19-cu əsrdən, ilk buxarlı avtomobillərin vaxtından qalıbdır (qabağına yekə bir qazan qoysa eynisi idi). Kəndli adam motosiklet təkəri, elektrik generatoru, KamAZ lampası, Jiqulu oxu, nə bilim, yalan olmasın, helikopter pəri ilə eşşək arabasının karbüratorunu bir-birinə calaqla edib qayırdığı texnikaya yarızarafat "Tırtır" adını vermişdi.

Təzə hal deyil. Azərbaycanın rayonlarında belə istedadlı, Haqverdiyevin diliylə desək, "zərənbəyib" adamlarımız çoxdur. Vaxtaşırı onların düzəltdiyi əndirəbadi maşın və qurğuları izləyirik. Biri görürsən paltaryuyan maşını televizora çevirib, bir ayrısı köhnə maqnitofondan ütü yığıb, üçüncüsü fotoapararla tozsoranı sintez edib və sairə. Hətta bir nəfər helikopter də düzəldib, ancaq hələlik bu mərhələyə qədər, eləcə həyəətə qoyub, bekar müxbirlər hər kvartalda o helikopter oyunağından süjet qayırlar. Azərbaycanda həmin helikopterdən yazmayan, çəkməyən müxbir müxbir sayılmır. Mətbuat Şurasının bu temada qərarı da var: BDU jurnalistika fakültəsinə girmək istəyənlər mütləq həmin helikopter barədə inşa-reportaj hazırlamalıdır. İkinci şərt də Xınalıqdan fotoreportajdır, daha onu demirəm, mövzumuza dəxli yoxdur.

Qeyd etdiyim kimi, xalqımızın "velosipedi təzədən kəşf etmək" arzusu çoxdan var, sadəcə, son illər krizisə görə daha şiddətlənibdir. Məncə, insanların belə yaradıcılığında kasıbcılıq önəmli rol oynayır. İnsanın pulu olsa verib almanın, yaponun, lap elə çinlinin zavod istehsalı texnikasını, avtomobilini alıb iş-gücünə yararlanar, ta niyə zibillikdən detal axtarırsın? Yeri gəlmişkən, mən baxdığım son videodakı müxbir elə süjeti belə gülməli fikirlə bitirdi ki, indiki böhran şəraitində insanlarımız belə texnikalar düzəltməlidir. Texnikanın ustası da dedi sifariş almışam, bir nəfər kəndlimə buna bənzər maşın yığıb verəcəyəm.

Buyurun. Görün böhran necə yaradıcılıq imkanları açır, milli iqtisadiyyatımıza necə dirçəldir! Təəssüf ki, böhranın iqtisadiyyatımıza xeyrindən danışan gəncin rəhbərlik elədiyi telekanalizasiya bu böhranın ilk qurbanlarından birinə çevrildi və bağlandı, yoxsa indi bu temada yaxşı kinolar çəkərdi. Bəlkə indi o da hardasa oturub oyunaqla telekanalizasiya düzəldib gözünün qurdunu öldürür. Ancaq biz bənzər təşəbbüslərdən niyə yararlanmıyıq?

Misal üçün, son vaxtlar hamı donquldandır ki, dollar tapa bilmirik. Aydın məsələdir, dollar xaricdən gəlir. Eynilə avtomobillər, başqa texnikalar kimi. Bəs biz bu maşınları özümüz burda yığırıqsa, niyə dolların da millisini qayırmıyıq? "Müxbirimiz evinin çardağında kустar üsulla dollar çap edən Peyinqurdu rayonu, Eşşəkbeli kənd sakini Məmmədqulu Həsənquliyevdən eksklüziv intervü almışdır, intervüdə müəllim bildirdi ki, dolları öz imkanları ilə çap edir, yaxın vaxtlarda kəndlilərin sifarişləri ilə avro, lira, rubl, yuan və dram da çap etməyi planlaşdırır" - belə bir süjetlə aranız necədir?

Bilmirəm diqqət etməsənizmi, son aylarda şirniyyat sexləri çoxalıb. Camaat qiyməti çox qalxmış xarici şirniyyat və peçenyeləri ala bilmir, əvəzində qadınlar yol kənarlarında hərəsi bir elektrik sobası qoyub nəsə bişirirlər. Çox əladır. Krizis olmasa heç onların yadına düşmürdü işləsənlər. Bir də gördün o yol qırağı köşklərdən təzə bir "Ülkər" firması, "Snickers" zavodu, nə bilim, "Quatab" konserni çıxdı.

Bu gedişlə ola bilər biz dövlətçiliyimizi də təzədən, kустar üsulla yığıb işlətdik. Köhnə mexanizmlər pas atmışdı, dağılıb gedirdi, gündə bir quldur nazir çıxırdı. İndi milli, əldəqayıрма, unikal dövlətçilik düzəldəcəyik. Elə biz də bunun adını "Tırtır" dövlətçiliyi qoyarıq - bayaqla söz açdığım milli texnikanın şərəfinə...

Bakı və Moskva böyük anlaşma yolunda?

2017 - böyük ehtimalla, Dağlıq Qarabağ konfliktini üçün dönüş ili olacaq. Ən azı ona görə ki, "hərəkət, nə də sülh" vəziyyəti üçün ayrılan limit artıq tükənib. Bu, o anlama gəlir ki, ixtilafın hansı yolla həllə biləcəyinə məhz bu il konkretlik gəlməlidir: ya dinc danışıqlar nəhayət, "ölü nöqtə"dən çıxarılacaq, ya da böyük müharibə heç vaxt olmadığı qədər aktuallığı ilə gündəmə gələcək. Çünki Azərbaycanın da işğal rejimini dözmə limiti bitib.

Əksər analitiklərə görə, ikinci variantda nə Rusiya, nə də Qərbin vasitəçi dövlətləri maraqlı deyil. Əgər Rusiya o halda Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərdə böhranla üzləşsə, iki strateji tərəfdaş ölkəni həmişəlik itirə bilərsə, Qərb də müharibə səbəbi ilə regiondakı iri neft-qaz kəmərlərinə böyük təhlükənin yaranması riskinə tuş gələ bilər.

Ermənistanı isə müharibə sözsüz ki, çökdürəcək, onu böyük canlı və maddi itkilərə tuş edəcək, ölkənin boşalması daha da sürətlənəcək. Bütövlükdə işğalçı ölkə Azərbaycanla müharibə aparmaq potensialında deyil, bunun üçün, erməni ekspertlərinin də etiraf elədiyi kimi, yetərli iqtisadi və insan resursları yoxdur. Hər gah, Azərbaycan da müəyyən iqtisadi və başqa itkilərlə üzləşməli olacaq.

Kəsəsi, müharibə regiona, ələlxüsus da Ermənistan və vasitəçi dövlətlərə yalnız itkilər (maddi, canlı və tərəfdaş itkiləri), fəlakət vəd edir. Üstəlik, Yaxın Şərq bölgəsində müharibənin və qırğınların bitmədiyini bir vaxtda, Qarabağ konfliktinin alovlanması Rusiya üçün yeni ağır bir sınaq olacaq, onun Qərblə, ABŞ-la, Türkiyə ilə münasibətləri çox çətin testdən keçməli olacaq. Prezident Putin isə ABŞ-ın yeni prezidenti Donald Tramp ilə istəməli münasibətlər qurulacağına ümidlidir.

Belə olan təqdirdə Qarabağda sülhün alternativləri məsələsi bütün aktuallığı ilə gündəmə gələ bilər. Doğrudur, istənilən pis sülh müharibədən yaxşıdır. Bir şərtlə ki, pis sülh - hədəf yox, yalnız böyük sülhə aparacaq yolda vasitə olsun. Əks təqdirdə, pis sülh qaynar müharibəyə də vəsilə ola bilər. Necə ki, ötən ilin aprelində hamı bunu əyani gördü. Əfsus ki, vasitəçi güclər bundan lazımı nəticə çıxarmadı. Hərçənd fərqli qənaətdə olan təhlilçilər də var.

Məsələn, rusiyalı politoloq Vitali Arkova görə, Kreml Dağlıq Qarabağ ətrafında kritik situasiyanın fərqiçindədir və vəziyyəti dalandan çıxarmaq barədə hər halda, düşüncəli. Maraqlıdır ki, politoloq

Qarabağa dair gizli "Yol xəritəsi" - Kreml Bakını yeni şərt qarşısında qoyur

Regionun ən üzücü münaqişəsi ətrafında kritik dönüş, nəhayət, baş tuta bilər, əgər...; pis sülh müharibədən yaxşıdır, bir şərtlə ki, o, hədəfə çevrilməsin və böyük sülhə aparacaq yolda vasitə olsun; bölgəyə KTMT sülhməramlıları gətiriləcək?..

Rusiyanın məsələdə mümkün aktivləşməsinə Azərbaycanın Putin layihələri olan Avrasiya İqtisadi Birliyi və Gömrük İttifaqına qoşulması kontekstində görür.

"Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi İttifaqı ilə yaxınlaşmasına dair yol xəritələrinin hazırlanması Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınmasının gizli bəndlərindən biridir", - deyir Arkov qeyd edib. Onun sözlərinə görə, Rusiya münaqişənin həlli üçün Qazaxıstan, Belarus, İran, Türkiyə, Azərbaycan və Ermənistanın diplomatik idarələri ilə işləyir.

"Ermənistan Dağlıq Qarabağda təmas xətti boyunca öz qoşunlarını geri çəkməklə bağlı öhdəliyi yerinə yetirməlidir. Sərhədçilər funksiyasını Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının və Avrasiya İqtisadi İttifaqının üzv dövlətləri üzərinə götürməlidir. Mən Avrasiya İqtisadi İttifaqını təsadüfən yada salmadım. Çünki Rusiya və Qazaxıstanın təklifi ilə Azərbaycanın bu ittifaqla yaxınlaşması münaqişənin nizama salınmasında gizli bəndlərdən biridir". Politoloqa görə, münaqişə zonasında sülhməramlıların yerləşdirilməsi Azərbaycan və Ermənistan hərbiçiləri arasında toqquşmaları minimuma

sa sala bilər.

***

Göründüyü kimi, rusiyalı analitik, faktiki, Dağlıq Qarabağda dair hansısa "Yol xəritəsi"ndən danışır. O da aydın olur ki, bölgəyə sülhməramlı qüvvələr qismində KTMT və ya Avrasiya Birliyi qüvvələri yerləşdirilə bilər - təbii ki, Azərbaycan da bu birliyə qoşulandan sonra.

Yeri gəlmişkən, 4 günlük aprel müharibəsindən az sonra Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Bakı səfəri zamanı kifayət qədər açıq mətnlə bəyan eləmişdi ki, Rusiya Azərbaycanı Avrasiya layihələrində görmək istəyir və bu, Qarabağ konfliktinin həllinə də müsbət təsir edə bilər. Daha sonra problemin həlli ilə bağlı hansısa "Lavrov planı" deyilən layihənin stol üstə olması barədə aylarla müzakirə getdi.

Lakin Bakının Avrasiya layihələrinə münasibəti bellidir. Bunu xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Rusiya mətbuatına müsahibəsində də deyib ki, Azərbaycanın işğalçı Ermənistanla eyni qurumda təmsilçiliyi istisnadır və üzlük üçün gərəkdir ki, heç olmasa bir neçə rayon (ən çox 5 rayon deyilir) işğaldan azad oluna. Bu isə şübhə yox ki, Kremlin İrevana təzyiqi ol-

madan mümkünsüzdür.

İş də ondadır ki, üzde belə bir təzyiq müşahidə edilmir. Ola bilsin, Kremlin Bakı ilə konkret anlaşma əldə edib bilməməsi də buna öz təsirini göstərir. Ancaq rusiyalı ekspertin sözlərindən qənaət hasil olur ki, Rusiya rəsmi Bakı qarşısında yeni şərt qoyub və Azərbaycanla anlaşma əldə eləməyə də, hər halda anlaşma yoluna çıxmaq istəyir.

***

Bu da məntiqlidir. İş ondadır ki, Suriya bataqlığına girən, iqtisadiyyatı ildən-ildə ağırlaşan Rusiya hər necə olmasa, tələsər və heç olmasa, "Yaxın xaric"də özünün yaratdığı münaqişələrdə hansısa müəyyənliyə nail olmağa çalışır, moderatorluğu əldə saxlamaq istəyir, bu münaqişələrin proqnoza yatamayan istiqamətdə alovlanmasından ciddi şəkildə ehtiyatlanır.

Rusiya eyni zamanda münaqişələri nəzarətdə saxlamağın ildən-ildə daha çətin olduğunu da fərqiçindədir. Demək, yeganə çıxış yolu - müharibəni istisna edən formulu, yaxud "Yol xəritəsi"nin tapılmasıdır. Söhbət öncəliklə Qarabağ ixtilafından gedir.

□ Analitik xidmət

“Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh üzrə Bakı Platformasına qoşulan ermənilərin sayının artması Azərbaycanın xeyrinədir. Getdikcə daha çox erməni Azərbaycan torpaqlarının işğalını və Serj Sarkisyan hakimiyyətini pisləyir”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bunu Sarkisyan hakimiyyətinə qarşı sərt çıxış edən və Qarabağ məsələsinin ədalətli həllini istəyən ermənilərin sıralarının genişlənməsini “Yeni Müsavat”a şərh edərkən bildirdi. Ekspert “sülh platformasına qoşulanların çoxunun xaricdə sığınacaq tapmış ermənilər olmasını da təbii saydı: “Başqa cür olması da çətindir. Ermənistan da yaşayaraq, “torpaqlar Azərbaycana qaytarılmalıdır” deyə erməninin aqibəti yaxşı olmayacaq. Əslində Ermənistanın özündə belə düşüncələrin sayı artır, sadəcə, bu haqda açıq danışmağa qorxurlar. Onlar aydın başa düşürlər ki, növbəti hərbi toqquşma Ermənistanın insani və iqtisadi resurslarını daha çox tükəndirəcək. Ona görə də növbəti müharibə baş verməsin deyər, Azərbaycanla münasibətlərin normallaşdırılması vacibliyini dərk edənlərin sayı artır”.

Politoloqun fikrincə, biz elə etməliyik ki, bu cür düşüncənin ermənilərin sayı artsın: “Bunun üçün həm cəbhədə üstünlüyü əlimizdə saxlamalı və işğalçıya göz dağı verməli, həm də sülh istəyən ermənilərlə müxtəlif məkanlarda dialoq imkanlarını genişləndirməliyik. Düşünürəm ki, Bakıda və Tiflisdə ortaq konfransların, dəyirmi masaların və seminarların sayını artırmaq lazımdır. Bu, ermənilər arasında Azərbaycanla münasibətlərin normallaşdırılması tendensiyasını bir az da artıracaq. Bu cür ermənilərlə dialoq qurduğumuz halda, separatçılıq və işğal dəstəkləyən ermənilərlə sərt davranmalıyıq”.

E.Şahinoğlu bildirdi ki, bu baxımdan İrəvan və Zəngəzurun geri qaytarılması müzakirələrinin genişlənməsini də normal qarşılamaq lazımdır: “Qoy hamı bilsin ki, Ermənistan qanunsuz olaraq Azərbaycan torpaqlarına iddia edərkən, Azərbaycan tarixi faktlardan və sənədlərdən çıxış edərək qanuni şəkildə indiki Ermənistan torpaqlarına iddia edə bilər. Belə müzakirələr Ermənistanı narahatlıq yaradırsa, bu, bizim xeyrimizdir. Əgər belə iddiaları eşitmək istəməyilsə, Azərbaycan torpaqlarını geri qaytarmalıdır. Əks halda, İrəvan və Zəngəzurun geri qaytarılması, o cümlədən müharibə ehtimalı haqqındakı fikirlərin genişlənməsi ilə üzleşəcəklər”.

Politoloq rəhbəri olduğu “Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin bu mövzuda keçirdiyi sorğunun nəticələrini də Ermənistan hakimiyyətinə ciddi mesaj hesab edir: “2017-ci

İrəvandan Bakıya

növbəti xilas çağırışı

Elxan Şahinoğlu: “...Bunun sonu növbəti hərbi toqquşmadır”

ildə sülh danışıqlarından irəliləyiş gözləyirsinizmi?” sualına respondentlərin 92% “xeyr”, 8% “bəli” cavabını verib. Həlbuki ötən il sorğumuzda eyni suala respondentlərin 86% “xeyr”, 14% “bəli” cavabını vermişdi. Bu nəticə vətəndaşların sülh danışıqlarına inamının ilbəil azaldığını göstərir. 2016-cı ildə bütün səviyyəli danışıqların nəticəsiz qalması da bunun əyani sübutudur. Ötən il “2016-cı ildə müharibə başlaya biləmi” sualına respondentlərin 56 faizi “müharibə mümkündür”, 23 faizi “müharibə ehtimalı azdır” cavabını vermiş, 21 faiz isə cavab verməkdə çətinlik çəkdiyini söyləmişdi. 1 il sonra keçirilən sorğunun nəticəsinə görə isə cavablardakı nisbət xeyli dəyişib. “2017-ci ildə müharibə başlaya biləmi” sualına bu dəfə respondentlərin 82%-i “müharibə mümkündür”, 11%-i “müharibə ehtimalı azdır” cavabı verib. Cəmi 7% suala cavab verməkdə çətinlik çəkib. Böyük ehtimalla bir il ərzində cavabda nisbət dəyişməsi 2016-cı ilin aprelindəki 4 günlük savaşa əlaqə-

lidir. Digər tərəfdən, böyük dövlətlərin il ərzində Ermənistan hakimiyyətinə təzyiq etməməsi amili də müharibə ehtimalının artması cavabına təsir göstərmiş. “Münaqişənin ədalətli həllini hansı amil sürətləndirəcək” sualına verilən cavablar isə bunlardır: “Azərbaycan güc tətbiq edəcəyi halda (72%)”, “Ermənistan mərhələli həll” planını qəbul edəcəyi halda (16%)” və “Rusiya Ermənistanı təzyiq edəcəyi halda (12%)”. Beləliklə, Ermənistan siyasi dairələri və cəmiyyəti anlamalıdır ki, Azərbaycan vətəndaşları işğala dözməyəcəklər, bunun sonu növbəti hərbi toqquşmadır. Əgər hərbi toqquşma istəməyilsə, nəticə çıxarmalıdır. Ancaq mən Ermənistanın indiki separatçı rəhbərliyindən normal addım gözləmirəm. Ona görə də təzyiq davam etməlidir”.

Bir neçə gün öncə 54 yaşlı Ermənistan vətəndaşı Tamella Arzumanyan da Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh üzrə Bakı Platformasını dəstəkləmişdi. Bundan əvvəl isə o, şəxsi facebook sahifəsində Azərbaycan Respubli-

kasının hakimiyyətinə açıq müraciət edərək, onu Sarkisyan tiraniyasının izləmələrindən və qanunsuzluqlarından xilas etməyə çağırmış və ailəsi ilə birlikdə ölkəmizə gəlməyə hazır olduğunu bildirmişdi. Ardınca Tamella Arzumanyanı və onun əri Ovanes Torosyanı Ermənistanın milli təhlükəsizlik xidməti saxlamış, bütün qanunları və insan azadlıqlarını pozaraq birtərəfli ifadələrini almışdı. Ermənistan MTX əməkdaşları isə saxlanmış ər-ərvada bir daha “Azərbaycan” sözünü dilə gətirməklə bağlı xəbərdarlıq edib.

Ancaq virtualaz.org-un xüsusi müxbiri Vahan Martirosyan xəbər verir ki, iki sutkalıq fasilədən sonra Arzumanyan və əri saytla yenidən əlaqə yara bilər. Onların sözlərinə görə, müsahibə dərc olunduqdan sonra onlara müxtəlif güc strukturlarından, o cümlədən Baş Prokurorluqdan hədə-qorxu gəliblər. O.Torosyanın sözlərinə görə, ölkə prokurorluğunun əməkdaşları ona açıq şəkildə bildiriblər: “Bizə sən bütün hərəkətlərin, hətta etməyə hazırlaşdıqların belə məlumdur. Sənin və ailən haqqında hər şeyi bilirik, buna görə də harasa müraciət etməzdən əvvəl yaxşı fikirləş. Yadında saxla, xəstə qızın var”.

“Son söhbət zamanı ər-ərvada təklif ediblər ki, sayt onların adından beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatlarına və onların İrəvanda bölmələrinə müraciət etsin. Onlar öz həyatlarına, ailələrinin həyatına görə qorxurlar və ölkədən maneəsiz çıxmaq üçün kömək istəyirlər”-sayt yazır.

Hələlik Azərbaycan XİN məsələyə reaksiya verməyib.
□ E.PAŞASOY

Trampın inauqurasiyasına kimin gedəcəyi məlum oldu

Azərbaycanı səfir Elin Süleymanov təmsil edəcək; ABŞ-ın Bakıdakı səfiri isə geri çağırılıb-çağırılmayacağı barədə danışdı

Donald Trampın prezident kimi fəaliyyətə başlayandan dərhal sonra ABŞ-ın əksər ölkələrdəki səfirlərini dəyişəcəyi barədə bir neçə gün öncə “New-York Times” qəzeti diplomatlara istinadən xəbər yayıb. ABŞ-ın Azərbaycanda ki səfiri Robert Sekutanın da geri çağırılacağı barədə xəbərlər yayılmışdı. Hətta bildirilirdi ki, Yeni il bayramını vətəndə keçirmək üçün ABŞ-a gedən cənab Sekutanın artıq Bakıya səfir kimi qayıtmaması da istisna deyil.

Elin Süleymanov

Lakin səfirliyin əməkdaşı Mehdi Hüseynquliyev “Yeni Müsavat”a bildirib ki, səfir Robert Sekuta artıq Bakıya qayıdıb və işinin başındadır. Səfir R.Sekuta isə APA-ya açıqlamasında səfir vəzifəsindən geri çağırılıb-çağırılmayacağı barədə suala birmənalı “Geri çağırılmayacağam” kimi cavab verməyib. Sekuta sadəcə deyib ki, cənab Tramp onu burada saxlasa, qalacaq: “Mən prezidentin təyinatı ilə bu vəzifədə çalışıram. Biz ilk növbədə ABŞ prezidentinin nümayəndəliyik. Cənab Tramp mənə burada saxlasa, mən qalacağam”.

Trampın isə inauqurasiya mərasiminə sayılı günlər qalıb. Yanvarın 20-də D.Tramp and içəcək və yanvarın 21-dən ABŞ prezidenti vəzifəsini həyata keçirməyə başlayacaq. Inauqurasiya komitəsinin yaydığı məlumata görə, mərasimin rəsmi hissəsi yanvarın 19-da səhər saatlarında başlayacaq. Yanvarın 20-də prezident və vitse-prezident Konqresdə and içəcək və ardınca Ağ Evə qədər davam edəcək inauqurasiya paradında iştirak edəcəklər.

Yanvarın 21-də duaların oxunduğu mərasimlə səhər yeməyi veriləcək. Mərasimə müxtəlif dinlərin bir neçə min nəfərdən ibarət təmsilçisi, həmçinin ABŞ siyasəti və işgüzar elitasının nümayəndələri qatılacaq.

Mərasimə son dərəcə ciddi təhlükəsizlik hazırlıqları aparıldığı bildirilir. ABŞ-ın xüsusi xidməti və paytaxt polisi hesab edir ki, yeni seçilən prezident Donald Trampın yanvarın 20-də keçiriləcək inauqurasiya zamanı Vaşinqtonda dünyanın ən çətin əməliyyatlarından biri qeydə alınabilir. “The New York Times”in yazdığına görə, hazırda Tramp tərəfdarları ilə seçkinin nəticələrindən narazı qalanlar arasında mümkün qarşıdurmaların qarşısının alınması üçün ciddi hazırlıq gedir.

Inauqurasiyaya Trampın bir milyona yaxın tərəfdarının gələcəyi gözlənilir.

Inauqurasiya mərasimində iştirak üçün Bakıya heç kime dəvət gəlmədiyi barədə diplomatik mənbələrdən “Yeni Müsavat”a məlumat daxil olub. Xəbərdə bildirilir ki, Azərbaycan adına dəvət ölkəmizin ABŞ-dakı səfiri Elin Süleymanova olub.

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinin əməkdaşı Mehdi Hüseynquliyev “Yeni Müsavat” açıqlamasında bildirib ki, Bakıya dəvət gəldiyi barədə məlumata malik deyil.

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi və digər müvafiq rəsmi dövlət orqanları da ABŞ prezidentinin inauqurasiya mərasimində Bakıya dəvət gəldiyi barədə rəsmi açıqlama yaymayıb.

Xatırladaq ki, 2013-cü ilin yanvarında Barak Obamanın inauqurasiya mərasimində də ölkəmizi Azərbaycanın ABŞ-dakı səfiri təmsil etmişdi. Belə görünür ki, ABŞ bu dəfə də səfirliyə kifayətlənəcək. Bununla belə, ekspertlər bildirir ki, Bakıya xüsusi dəvətin olmaması Azərbaycan iqtidarı ilə Tramp hakimiyyəti arasında problemlərin olacağını söyləmək üçün əsas sayıla bilməz. Azərbaycan hakimiyyətinə əvvəlki dövrlərdə də respublikaçılarla işləmək demokratlarla işləməkdən daha rahat olub. Yeni seçilmiş prezident Tramp da işləmək ən azından Obama administrasiyası ilə işləməkdən daha asan olacaq.

□ Etibar SEYİDAĞA

Əsgərimizin cəsədi, Kaspirşikin susqunluğu...

QAT və Qazilər Birliyinin sədri əsgərimizin meyitinin qaytarılmamasında ATƏT-i ittiham etdi

Anji Kaspirşik

Dekabrın 29-dan meyiti erməni tərəfdə olan Azərbaycan ordusunun əsgəri Qurbanov Çingiz Salman oğlu ilə bağlı nəhayət, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri dilə gəldilər. Rusiya, Fransa və Amerikanın həmsədrləri şəhid əsgərimizin meyitinin öz ölkəsinə qaytarılmasını düşmən ölkədən tələb ediblər.

İqor Popov, Stefan Viskonti və Riçard Hoqlandın birgə bəyanatında deyilir: "Həmsədrlər 2010-cu ildə Həştərxan görüşündə əldə olunan razılığa uyğun olaraq həlak olan hərbiçinin qalıqlarını vətəninə qaytarmağa çağırırlar. Biz tərəfləri qarşılıqlı ittihamlara son qoymağa və yerlərdə vəziyyətin sabitləşdirilməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görməyə çağırıraq. Ateşkəsin pozulması qəbul edilməzdir və tərəflərin gücdən istifadə etməmək barədə tam məsuliyyət daşıdıqları öhdəliklərə ziddir. Həmsədrlər Ermənistan və Azərbaycanı Vyana və Sanki-Peterburq görüşlərində əldə edilmiş razılıqlara ciddi riayət etməyə çağırırlar".

Hadisənin üstündən keçən yarım aya yaxın müddət ərzində susqunluq nümayiş etdirən həmsədrlər növbəti dəfə ölkə ictimaiyyətinin qınaq obyektinə tuş gəliblər. ATƏT-in Minsk Qrupunun Dağlıq Qarabağ münacişinin həllində əhəmiyyətsiz qurum olması ilə bağlı fikirlər getdikcə daha çox səslənməyə başlayıb. Təsədüfi deyil ki, ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspirşik hələ də şəhid əsgərimizin meyitinin düşmən tərəfdə qalmasına bir mövqe belə bildirməyib. Bu da haqlı olaraq Minsk Qrupuna olan tənqidləri artırır.

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin mövqeyinin onların ermənipərəst olduqlarının bir daha bariz sübutu olduğunu söylədi: "Bildiyiniz kimi, iki ildən artıqdır ki, Azərbaycanın iki əsiri Ermənistan zindanındadır, onlar orada zülm çəkirlər. Amma bu günə qədər həmsədrlərdən heç biri bir dəfə olsun mövqe bildirməyib. Beynəlxalq təşkilatlar ermənilərin bütün əməllərini dəstəkləyirlər. Çalışsınlar ki, ermənilərin xətrinə dəyməsinlər, onlar hansı mövqedə dururlarsa, o mövqedə dursunlar. Mümkün qədər vaxt uzatmaqla torpaqlarımızın işğal altından qalmasına, müəyyən vaxtdan sonra Azərbaycanın bununla barışmasına çalışsınlar. Minsk Qrupu həmsədrlərinin götürdükləri xətt bundan ibarətdir. Son hadisə ilə bağlı tutduqları mövqe bunu bir daha təsdiq etdi".

QAT sədri Anji Kaspirşik susmasına sərt reaksiya verdi: "Ən açıq ermənipərəst mövqedə odur. 1997-ci ildən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsidir. Bu o qədər əvəzolunmaz şəxsdir ki, 20 ildir bu vəzifədə qalır? Demək, o, ATƏT və digər beynəlxalq qurumların sifarişlərini uğurla yerinə yetirir. O, münacişdə tərəfdir, ermənilərin yanındadır. Hətta bir müddət əvvəl rəsmi şəkildə müraciət etdik ki, nə üçün Anji Kaspirşik tez-tez Dağlıq Qarabağa səfər edir, qondarma rejimin rəhbərləri ilə görüşür. Hər dəfə də erməni və Avropa mətbuatı yazır ki, Anji Kaspirşik "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın prezidenti ilə görüşdü. O, bu şəkildə qondarma rejimi təbliğ edir. Bu baxımdan, onun susqunluğu tam başa düşüləndir. Azərbaycan tərəfi konkret şərt qoymalıdır. Beynəlxalq mövqelərini açıqlamalıdır. Əks halda, Azərbaycan danışıqlardan imtina etməlidir".

Qarabağ Qaziləri İctimai Birliyinin sədri Etimad Əsədov bunları dedi: "Müharibə başlayandan bu günə qədər biz erməni cəsədlərini adət-ənənəməzlə düşmən tərəfə təhvil vermişik. Nə edək, bu erməni xislətidir. Təəssüflər olsun ki, bütün xristian dünyası ermənilərin arxasında durub. Haqlı biz olduğumuz halda onlar daim erməniləri haqlı sayırlar. Münacişənin sülh yolu ilə həllini bizə dikte edirlər. ATƏT uzun müddətdir Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, heç bir iş görməyib. Birinci dəfə deyil, həmişə ATƏT ermənilər tərəfdən çıxış edib, onların xeyrinə iş görüblər. Bu baxımdan, həmsədrlər açıqlama verməsələr belə olardı. Birmənalı şəkildə bilməliyik ki, ATƏT Dağlıq Qarabağ münacişinin həllini istəmir. Bizim haqlı olduğumuzu heç zaman dilə gətirməyəcəklər. Biz ATƏT-in Minsk Qrupunun menasız qurum olduğunu, buraxılmadıqlarını dəfələrlə demişik. Dövlət rəsmiləri də bu barədə fikirlərini deyirlər. Azərbaycan ATƏT-dən əlini üzməlidir. Gözdən pərdə asmaq üçün siyasət yürüdürlər. Bu, sırf xristian təəssübkeşliyindən irəli gəlir".

□ Cavansir ABBASLI

Ölkədə məzarlıqlarla bağlı qanun layihəsi hazırlanıb. Belə ki, Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) icra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov mətbuata açıqlamasında bildirib ki, artıq "Məzarlıqlar haqqında" qanun layihəsi ilə bağlı müvafiq strukturlardan razılıq alınıb və bütün məsələlər demək olar ki, həllini tapıb.

Onun sözlərinə görə, hazırda qanun layihəsi Prezident Administrasiyasına təqdim olunub. Prezident Administrasiyası təkliflərini verdikdən sonra qanun layihəsi Milli Məclisə təqdim olunacaq və qanunun bu il müzakirəyə çıxarılması nəzərdə tutulur.

Siyavuş Novruzov bildirib ki, yeni qanun layihəsinə əsasən, bütün məzarlar bərabər formada olacaq, heç bir məzar digərlərindən fərqlənməyəcək, bütün məzarlarda baş daşları, qəbirüstü daşlar eyni ölçüdə olacaq. O, həmçinin vurğulayıb ki, yeni məzarlıqlar yaşayış massivlərindən uzaqda yerləşəcək, o cümlədən su hövzələrindən 300 metr məsafədə olacaq.

Məzarın qiymətinin minimum əmək haqqının 2 misli dəyərində olması nəzərdə tutulur, yeni təxminən 300 manata yaxın. Bu qiymətə həm məzar yerinin ayrılması, məzarın qazılması, qəbrin üstünün götürülməsi daxil olacaq.

Məlumdur ki, ölkədə dəbdəbəli baş daşlarını əsasən maddi cəhətdən imkanlı insanlar qoyurlar. Ölkənin qəbiristanlıqlarında hətta üzərində iri türbələr qurulan məzarlara da rast gəlmək olur ki, onların da əksəriyyəti, qeyd etdiyimiz kimi, imkanlı şəxslərin yaxınlarının qəbirələridir. Bundan əlavə, məlum olduğu kimi, "qanuni oğru"lar da dəfn olunan zaman onların məzarları fərqli formada düzəldilir. Heykəllər qoyulur, məzarın kənarlarında geniş ərazi götürülür.

Azərbaycanda bu məsələ ilə bağlı qanun layihəsi indi hazırlansa da, Türkiyədə və digər müsəlman ölkələrdə uzun müddətdir ki, qəbirilər standart qaydada götürülür. Cəmiyyətin adət-ənənələrindən gələn nüansları da nəzərə alaraq, bu qanun layihəsi işləyəcəkmi? Hökumət bu məsələdə nəzərə mexanizmini hansı qaydada quracaq?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü, deputat Fazil Mustafa bildirib ki, qanun layihəsi qəbul olunduqdan sonra hökumət bunun icrasına nəzarət edə biləcək: "Məsələ ilə bağlı yerli icra hakimiyyətlərinə tapşırıq verilecək. İcra hakimiyyətləri də bu nəzarəti etmək borcludurlar. Çünki məsuliyyət daşıyırlar. Bir məsələ var ki, Azərbaycan cəmiyyəti hər məsələyə daha

YAP "qanuni oğru"lara

qarşı-təfəsilat

Fazil Mustafa: "Bütün bunlar insanların həm büdcəsinə zərər verir, həm də dini baxımdan doğru deyil"

çox müqayisə zəminində baxır, insanlar özlərini başqası ilə müqayisə edirlər. İstəyirlər ki, başqası dəyişsin ki, özü də hansısa yaxşıya doğru dəyişiklik etsin. Bu baxımdan, düşünürəm ki, yaxşı bir nümunə verdikdən sonra, cəmiyyət də onun ardınca gedəcək. İndi kimse hənriq, israfçılıq etmək istəyirsə, bu başqa məsələ. Belə hallar da olacaq. Ancaq bütövlükdə insanların böyük əksəriyyəti bu vəziyyətdən bezib. Heç olmasa, müəyyən standartların olması insanların çətinlikdən qurtarar və adamlar daha doğru-dürüst, İslam qaydalarına uyğun bu məsələlərə yanaşa bilərlər. Ölkədə

"əhsan qadağası" kimi məsələlərə əməl olunmamasının səbəbi o idi ki, maarifçilik işi zəif aparıldı. Eyni zamanda müəyyən dərəcədə bu qaydaların tətbiqinə nəzarət, maarifçilik də güclü olmalıdır. Hər halda, bunu davam etdirmək insanların özlərinin faydasıdır. Xüsusilə də orta təbəqə, yoxsul insanlar bundan daha çox faydalana bilərlər. Gərək insanlar özləri bir araya gəlib, qərar qəbul edərlər ki, bu cür yanaşma, israfçılıq, vəsait xərcləmək olmaz. Bütün bunlar insanların həm büdcəsinə zərər verir, həm də mənəvi cəhətdən, dini baxımdan da doğru deyil".

"Yeni Müsavat"ın dini xidmət rəhbəri Kənan Rövşənoğlu bildirib ki, qəbir yeri üçün 300 manat verilməsi doğru deyil: "Dində qəbir məsələsi yoxdur. Vacib olan odur ki, bir müsəlman dünyadan köçürsə, o, yuyulsun, kəfənlənsin, meyit namazı qılınsın və üzü qibləyə dəfn olunsun. Eyni zamanda dinə görə, qəbirilər sadə olmalı, çox dəbdəbəli olmamalıdır. Heykəl isə ümumiyyətlə, olmamalıdır və bu qəbul olunan deyil. Burada qəbir qiyməti ilə bağlı məsələ də qeyd olunub. Hesab edirəm ki, dövlətin burada normativ tətbiq etməsi çətin olacaq. Yeni bunun bir standartı yoxdur. Türkiyədə bu məsələni çox rahat şəkildə həll ediblər. AKP hakimiyyəti dövründə bu məsələləri bələdiyyələrə həvalə etdilər. Bütün işləri, cənəzə məşinı da daxil olmaqla, bələdiyyələr pulsuz şəkildə həyata keçirirlər. Bir nəfərin dəfn olunması tək cənazəsinin üzərində olmamalıdır. Çünki o, həm də dövlətinin vətəndaşı, nümayəndəsidir. Bu baxımdan, dövlət də heç olmasa onun son mənzilini pulsuz təşkil etməlidir. Dövlət ölmüş insanına da sahib çıxmalıdır. Bizdə 300 manat standartı bir qədər uyğun deyil. Ümumiyyətlə, torpaq nə üçün satılmalıdır? 300 manat bezi adamlar üçün böyük puldur. Bunları da nəzərə almaq lazımdır. İslam dinində pulla meyyit yumaq da yoxdur. Yaxşı olar ki, dövlət büdcəsindən müəyyən xeyriyyə qurumları yaradılsın və məscidlərdə bu məsələlərə bağlı insanlara yardım etsinlər. Hər kəsə aydındır ki, qoyulan 300 manatlıq limit də icra olunmayacaq. Məsələn, Yasamal qəbiristanlığında kimse 300 manata qəbir yeri satmayacaq. Burada başqa bir mexanizm tapılmalı idi".

□ Əli RAİS

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ

Azərbaycan əsgəri Çingiz Qurbanovun meyiti artıq 10 gündür ki, Ermənistan ərazisindədir. Rəsmi İrəvan bununla bir daha beynəlxalq humanitar hüquqa da meydan oxuduğunu nümayiş etdirməkdədir. Bu, bir daha onu göstərir ki, düşmən ölkə rəhbərliyi üçün müqəddəs heç nə yoxdur. Əslində ondan bunu gözləmək də absurd olardı, çünki illərdir Ermənistanda hakimiyyət məhz terrorçu-kriminal dəstənin əlindədir. Terrorçunun isə dini-imamı olmaz.

Bu arada nəhayət ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri sərhəddəki 29 dekabr insidentinə münasibət bildiriblər. Diqqətçəkicidir ki, KTMT-nin keçmiş sədri Nikolay Boryujadan fərqli olaraq, həmsədrlər insidentə görə Azərbaycanı qınamayıblar, yalnız ümumi ifadələrdən istifadə ediblər.

İqor Popov, Stefan Visconti və Riçard Hoqlandin birgə bəyanatında deyilir: "Həmsədrlər 2010-cu ildə Həştərxan görüşündə əldə olunan razılaşmaya uyğun olaraq həlak olan hərbiçinin qalıqlarını vətəninə qaytarmağa çağırırlar. Biz tərəfləri qarşılıqlı ittihamlara son qoymağa və yerlərdə vəziyyətin sabitləşdirilməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görməyə çağırıraq".

Maraqlıdır ki, Ermənistan rəhbərliyinin bu antibəşəri və vəhşi davranışı fonunda Azərbaycana, onun haqq işinə dəstək verən ermənilərin sayı artır. Onların arasında tanınmışlar da az deyil. Xəbər verildiyi kimi, bugünlərdə erməni şairi və ictimai xadimi Anna Payatyan Bakı Sülh Platformasını dəstəkləyərək, prezident Serj Sərkisyan əleyhinə sərt ifadələr işlətməmiş, onu Xocalı soyqırımının günahkarlarından biri sayaraq, ən ağır sözlərlə ifşa etmişdi.

Son olaraq analoji mövqeyi Ukrayna Erməniləri Milli Konqresinin sədri Aşot Ovanesyan ortaya qoyub. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı danışan Ovanesyan deyib: "Mənim rəhbərlik etdiyim konqresin mövqeyi bundan ibarətdir ki, Azərbaycan-Ermənistan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması şərti ilə sülh əsasın-

da son qoyulmalıdır. Bizim hazırda vətəndaşı olduğumuz Ukraynanın da ərazi bütövlüyünə təcavüz olub, biz həmişə bu məsələ ilə paralel Azərbaycanın da ərazi bütövlüyünün bərpası məsələsini qaldırıraq. Azərbaycanın işğal olunmuş rayonları geri qaytarılmalıdır. Biz bunu dəfələrlə Ermənistan rəsmiləri ilə, deputat qrupları ilə görüşlərimizdə tələb etmişik. Azərbaycan mənim vətənimdir, mən orada Oğuz rayonunda doğulmuşam. İndi də biz ailə olaraq Azərbaycanı özümüzə vətən hesab edirik. Biz istəyirik ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunsun. Bu münaqişədən erməni xalqı çox əziyyət çəkir, müharibə bitir, sərhədlər açılsın, Ermənistan bundan iqtisadi cəhətdən çox fayda götürəcək. Bu, tək mənim yox, əksər ermənilərin fikridir".

Bunlar əlbəttə ki, pozitiv tendensiyadır və münaqişənin dinc yolla, ədalətli həllinə kövrək ümidləri artırır. Ancaq əfsus ki, erməni cəmiyyətinin əksəriyyəti Sərkisyanın kriminal rejiminin təbliğatı ilə zombiləşmiş durumdadır. Ancaq ermənilərin aylara acı gerçəyi dərk etməsi, oyanması prosesi yavaş-yavaş da olsa gedir və heç şübhəsiz ki, Anna Payatyan kimi insanların fəaliyyəti sayəsində sürətlənəcək. Bu proses eyni zamanda kriminal Sərkisyan rejiminin sonuncu dayaqlarının da dağılması ilə müşahidə ediləcək. Politoloqların bu xüsusda maraqlı yanaşmaları var.

"Ermənistan siyasi rəhbərliyi hazırda sıxılmış vəziyyətdədir, daxildən də təzyiqlər artır". Bunu axar.az-açıqlamasında sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli deyib.

"Nə sülh, nə də müharibə"

limiti... Moskva üçün də bitir

2017 - Qarabağ münaqişəsinin həllində dönüşə nail olmaqdan ötrü Rusiyanın sonuncu şans ili ola bilər; ekspertlər deyir ki...

Qərbin prosese çoxdan qoşulduğunu bildiren politoloqun qənaətinə görə, Rusiyanın qeyri-diplomatik formada təzyiqləri də bura əlavə olunur: "Beş rayonun Azərbaycanı qaytarılması barədə Rusiyanın söylərindən sonra Ermənistan bu təklifdən yayınmışdır. Putin və ya Lavrov planını rədd edən İrəvan bir növ danışıqlar prosesinin dalana dirənməsində əsas səbəbkar rolunu oynadı. Bunun ardınca hərbi təlimlərə başlayan ermənilərin bu hərəkəti isə Rusiyanı tam olmasa da, qismən qəzəbləndirdi. Moskva İrəvanın qeyri-itaətkar davranışına səssiz qalmadı. Çünki sülh prosesinin pozulması və ATƏT-ə göndərilən təhdidlər beynəlxalq ictimaiyyətdə Rusiyanın günahı kimi qiymətləndirildi. Ermənistanın məhz Rusiyanın qəyyumluğu sayəsində daha da qudurduğu bildirildi. Bunun ardınca Rusiya Ermənistanı qarşı təzyiqli siyasətə keçdi. Əvvəlcə, belə bir fikir yayıldı ki, Rusiya hər iki tərəfi bəlli şərtlər altında sülh sazişinə vadar edəcək. Sonra isə tamam başqa bir versiya da üzə çıxdı. Müəllifi ermənilərin olduğu bu versiyaya görə, guya 2017-ci ildə Rusiyanın qəsdən susqun olması nəticəsində Azərbaycan yenidən hücumla keç-

cək. Hətta bir az da qabağa gedərək məhz Rusiyanın dik-təsi ilə Azərbaycanın Ermənistanı qarşı sui-qəsd planı hazırladığını iddia edirdilər. Bütün bunlardan o qənaətə gəlmək olar ki, yenidən Rusiya ilə Ermənistan arasında soyuq küləklər əsməyə başlayıb".

Q.Hüseynlinin sözlərinə görə, Levon Ter-Petrosyanın Qarabağla bağlı məlum mövqeyi bu prosesi sürətləndirib və hazırda daxili ictimai rəyde çox ciddi rezonans yaşanır: "Sərkisyanı nüfuzdan salan amillərdən biri də Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh platforması oldu. İrəvandan Bakıya erməni axını baş verməyə də, ermənilərin gəlişi prosesi sürətlənir. Ermənistanın işğalçı və genosid siyasəti faş olur. Ermənistan siyasi rəhbərliyi hazırda sıxılmış vəziyyətdədir, daxildən də təzyiqlər artır. Qərb prosese onsuz da çoxdan müdaxilə edir. İndi Rusiyanın qeyri-diplomatik təzyiqləri də bura əlavə olunur. Bir sözlə, Sərkisyan rejimi çox ciddi böhran yaşayır və bu, onun süqutu deməkdir".

Öz növbəsində politoloq İlqar Vəlizadə hesab edir ki, müharibə gözləntisi belə Ermənistanı miqrasiya dinamikasını artırıraq. Onun fikrincə, 2016-cı il Dağlıq Qara-

bağ münaqişəsinin tənzimlənməsində bir sərhəd rolunu oynayır: "Aprel müharibəsi həm Qarabağ məsələsində, həm də Ermənistanı çox mü-rəkəb proseslərə start verdi. Ötən il Ermənistanı 60 min nəfər tərk etdi. Bundan öncə ölkəni ən pis halda 45 min nəfər tərk edirdisə, indi bu proses getdikcə sürətlənir. Danışıqlar prosesi dayanıb, ancaq müharibəyə hazırlıq gedir. Erməni cəmiyyəti hər an növbəti müharibədən ehtiyat edir. Müharibə gözləntisi belə Ermənistanı miqrasiya dinamikasını artırır. Ermənistan çox acınacaqlı bir durumdadır və hər an müharibəyə hazırlıqlı bir cəmiyyət formalaşdırılır, hətta ölkə iqtisadiyyatında gedən proseslər belə bu duruma uyğun hesablanır".

Politoloqun fikrincə, normal cəmiyyət belə bir vəziyyətdə yaşaya bilməz və bu, mövcud Ermənistan siyasi sistemi üçün sarsıdıcı zərbədir: "Bundan qurtulmaq üçün müxalif erməni siyasi qüvvələr açıq şəkildə hakimiyyət dairələrinə çağırışlar edirlər ki, Dağlıq Qarabağla bağlı siyasətlərinə dəyişiklik etsin. Bu isə Ermənistanın daxili siyasətində, şərti desək, müharibə və sülh partiyaları arasında toqquşmaları artırır. Rusiya başa düşür ki, Ermənistanın siyasətin-

də sülhə sifariş artır və buna görə də istəməz ki, İrəvan bir-başına hərbi ssenariyə qatılsın. Çünki bu, ən azı Azərbaycanla münasibətləri korlaya bilər. Sülh tərəfdarları və Rusiya siyasətçiləri bu il müəyyən siyasi danışıqlara gedə bilərlər, belə bir gedişatsa Ermənistan hakimiyyətinin dəyişməsinə gətirib çıxara bilər. Hər halda, bu ilin aprel seçkilərində Ermənistan Milli Konqresi və ayrı-ayrı siyasətçilər Rusiyadan real siyasi dəstək alsalar, demək, Moskva doğurdan da regionda proseslərin sülh yolu ilə tənzimlənməsində maraqlıdır".

Bir çox digər analitiklər də 2017-ci ilin konfliktin həllində Rusiyanın nəhayət, hərəkətə keçməsi üçün həlledici il hesab edirlər. Çünki əks halda, vəziyyət geridönməz şəkildə korlana bilər ki, bu da Rusiyanın regiona yönəlik orta perspektivdəki maraqlarına ciddi zərbə vurardı.

Başqa sözlə, nə sülh, "nə də müharibə vəziyyəti" limiti Moskva üçün də sonsuz deyil və artıq bitmək üzrədir. Kremlin məsələdə real irəliləyiş əldə etməsi üçün böyük səylərə ehtiyac da yoxdur. Onun işğalçı Ermənistanın rəhbərliyinə sadəcə, göz ağırtması yetər.

Ölkədə ciddi bahalaşma gözlənilir. Daha çox ərzaq mallarının qiymətinin bahalaşacağı bildirilir. Həmçinin dərman preparatlarının qiymətinin də kəskin şəkildə artacağı ehtimal edilir. Artıq bazar-dükənlərdə, marketlərdə bahalaşma müşahidə olunur. Ekspertlər isə qarşıda da növbəti bahalaşma dalğasının ola biləcəyini narahatlıqla vurğulayırlar.

Ekspert Qubad İbadoğlu musavat.com-a bildirib ki, hazırda bahalaşmaya təsir edən bir neçə faktorlar var: "Onların sırasında öndə mövsümi amillər gəlir. Mövsümi amillərin təsiri ilə hər il ənənəvi olaraq kənd təsərrüfatı məhsulları, meyvə, tərəvəz, eyni zamanda digər məhsulların qiymətində olur, bu da davam edəcək. Yəqin ki, yalnız qış aylarında deyil, yazın əvvəlində də bahalıq müşahidə olunacaq. İkinci faktor manatın devalvasiyasından qaynaqlanan bahalaşmadır. Çünki manat dəyər itirdikcə, idxal mallarının qiymətinin daxili bazarda bahalaşmasını müşahidə edəcəyik. Çünki ölkə bazarında tələbat mallarının bir hissəsi idxal hesabına təmin olunur və bu idxal mallarının siyahısında özümüzün də gündəlik istifadə etdiyimiz ərzaq məhsulları var. Ət və ət məhsulları, süd məhsulları, digər bu tip məhsullar var, o cümlədən un və un məmulatları var, bu tip idxal mallarının bahalaşması gözləniləndir və bu, davamlı şəkildə müşahidə olunacaq".

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, üçüncü faktor qiymətlərin bahalaşmasına Tarif Şurasının təsiri: "Tarif Şurasının qərarından qaynaqlanan bahalaşma da var. Çünki ötən

Dərmanın da "qara bazar"ı yaranır

Ən çox işlənən dərmanlar apteklərdə tapılmır; ekspert ölkədə bütün məhsulların bahalaşmasına təsir edən faktorları açıqladı

aydan qazın və işığın qiymətinin bahalaşması artıq öz təsiri göstərir. Əhali qrupu üzrə istehlakçılar ötən aydan elektrik enerjisinin, bu aydan da qazın qiymətinin bahalaşmasını ciddi şəkildə müşahidə edəcəklər. Həm qazın, həm elektrik enerjisinin yanacaq kimi istehsal olunan məhsulların maya dəyərində də xərci kifayət qədər yüksəkdir.

Bu yanacaq həmçinin ayrı-ayrı xidmətlərdə və yaxud da istehsalda, hətta tədaviyə də qiymətə təsir edəcək. Tutaq ki, supermarketlər özləri istifadə etdikləri soyuduculardan tutmuş, kassada avtomatlaşdırılmış əməliyyatlara kimi hamısı elektrik enerjisi sərfinin artımına gətirib çıxaracaq. Təbii ki, bu, son nəticədə ticarət əlavəsinin bahalaşmasına və

təklif olunan məhsulların qiymətinin artımına gətirib çıxaracaq. Və yaxud digər sektorlarda, çörəkbişirmə və digər sahələrdə də elektrik enerjisinin sərfinin artması, istehlakın çoxalması məhsulların qiymətinə təsirsiz ötürülməyəcək".

Həmsöhbətimiz qeyd edib ki, qiymət artımına məruz qalacaq sahələrdən biri də dərman və dərman preparatlarıdır: "Son zamanlar bir sıra dərmanların qiyməti artıb, hətta bir çox dərman preparatlarının əldə olunması çətinləşib. Çox işlənən dərmanların qiyməti artıb, digərləri də orta hesabla iki dəfə bahalaşmışdır. Artıq Azərbaycanda dərmanların da "qara bazar"ı formalaşır. Qeyd edim ki, 2015-ci ilin ortalarında başlayan dərman vasitələrinin qiymətlərinin inzibati tənzimlənməsi prosesi həyata keçirilir. Elə o vaxtdan da dər-

man vasitələrinin qiymətlərinin tənzimlənməsinə məsul orqan Tarif Şurasıdır. Tarif Şurasının 2016-cı il 28 noyabr tarixli qərarı ilə dərman vasitələrinin qiymətləri manatın cari kursundan sonra aptek təşkilatlarının təchizatı ilə bağlı problemlər daha da artmaqdadır. Hazırda bir qrup dərmanlar satış dövrüyəsindən çıxarılıb, bir qrup dərmanlar isə kəskin bahalaşdığından onun da ikinci əldən satışı, yəni "qara bazar"ı formalaşmışdır. Belə ki, ən çox işlənən dərmanlardan ksantonal, nikotinat, levomitsetin, pirogenal, bromgeksin apteklərdə tapılmır, onların satış qiymətlərinin düzgün tənzimlənməməsi nəticəsində ölkəyə idxalı demək olar ki, dayanıb. Son 1 ildə Azərbaycanda əksər dərmanlar orta hesabla 20 faiz bahalaşmışdır. Bir qrup dərmanların qiyməti isə 2

dəfəyədək artıb. Vaxtı ilə 50 manata olan Albumin hazırda 110 manata, 40 manata olan TAD 600 80 manata, 12 manata olan Paskorbin 22 manata təklif olunur. Bu bazarda qiymətdən sonra müşahidə olunan əsas problemlərdən biri də dərmanların keyfiyyətidir. Odur ki, dərman vasitələrinin qiymətinin liberallaşdırılması ilə yanaşı, keyfiyyətinə nəzarət sahəsində də islahatlar aparılmalıdır. Əks təqdirdə, bu sektorda vəziyyətin daha da ağırlaşması, saxta dərmanların satış dövrüyəsinə daxil olması müşahidə olunacaq. Bu vəziyyəti şertləndirən səbəblərdən biri də dərman preparatlarının idxalındakı oliqopolin dəstəklənməsidir. Odur ki, dərman bazarında yalnız qiymətlərin liberallaşması, idxalın demonopolizasiyası və yerli eczaçılıq sənayesinin inkişaf etdirilməsi mövcud problemin həllinə dəstək ola bilər".

Ekspertin fikrincə, gözlənilən qiymət artımları da var: "Bu da Tarif Şurasının növbəti qərarları ilə bağlıdır. Bu, kommunal sektorda və digər sahələrdə qiymət artımının davam edəcəyini ehtimal etməyə əsas verir. Bahalaşma gözləniləndir. Düşünürəm ki, yaxın zamanlarda belə qərarlarla da üzləşəcəyik. Mənim gözləntilərim daha çox ərzaq məhsullarının bahalaşacağından ibarətdir. Qeyri-ərzaq məhsullarının isə qiymətinin ucuzlaşmasını görə bilərik. Söhbət geyimdən, müəyyən dəbdəbəli mallardan, mebel satışından gedir. Bu kimi sahələrdə qiymətlərin ucuzlaşması mümkündür".

□ Rəy RƏFİYEVA

İqtisadi komandanı dəyişmək riskləri Natiq Cəfəri: "İqtisadi komandanın dəyişməsi bir şəxs üzərində qurulmuş idarəetmədə müəyyən problemlərə səbəb ola bilər"

Yanvarın 10-da prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. APA-nın məlumatına görə, dövlət başçısı iclasda giriş nitqi söyləyib.

Nazirlər Kabinetinin iclasında (bu barədə ətraflı başqa yazıda-red.) əvvəl də hakimiyyətin iqtisadi komandasında mümkün dəyişikliklər barədə iddialar vardı. Çoxları dərinləşən böhranda iqtisadi komandanı günahkar görür və yenilənməsinə vacib hesab edirlər. Hətta iqtidara yaxın deputatlar, eləcə də ölkə siyasətçiləri və ekspertlər bu komanda ilə Azərbaycan hökumətinin islahatlar apararsa, nəticə qazanmayacağını düşünürlər. Politoloq Eldar Namazov contact.az-a son müsahibəsində "indiki kadrlarla və bu cür yanaşma ilə problemi həll etmək olmaz" deyib.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri hakimiyyətin idarəetmə sahəsindəki boşluqların iqtisadi

sadiyyatda çöküşə səbəb olduğunu anladığını bildirdi: "Təbii ki, maliyyə, bank sistemində yaşananlar bu komandanın verdiyi qərarlardan asılı oldu. Qlobal götürəndə hakimiyyət özü də artıq anlayır ki, idarəetmə sahəsində ciddi dəyişikliklər etmədən, sırf iqtisadi komandanı dəyişməklə nəticə qazanmaq mümkün deyil. Çox zaman iqtisadi addımlar siyasi idarəetmədə effekt qazanmağa imkan vermir. Məsələn, regionların inkişafı ilə bağlı üç mühüm sənəd qəbul olundu,

lakin istənilən məqsədə çatılmadı. Regionlarda idarəetmədə icra başçılarının əsas fiqur olmaları və onların iqtisadi dəyişikliklərə müdaxilələri bu proqramların həyata keçməsinə ciddi mane oldu. Bir çox sahələrdə də belədir. İqtisadi sahədə bir sıra qərarlar qəbul olunur, lakin idarəetmədə olan vəziyyət bunun həyata keçməsinin qarşısını alır. Bu baxımdan, düşünürəm ki, hakimiyyət iqtisadi komandanı dəyişməyin effekt verməyəcəyini anlayır. Kadrlarla məsələ həll

olunmur. İdarəetmənin fəlsəfəsi dəyişməyə, şəffaflığı olmasa, təbii ki, iqtisadi sahədə atılan addımlar effekt verməyəcək. Amma ola bilər ki, yaxın zamanlarda iqtisadi sahələrdəki böhranla bağlı "günah keçisi" axtarılmağa və iqtisadi komandada müəyyən "qurbanlar" verilməyə başlasın. Bu mümkün görünür".

İqtisadçı ekspert böhran yaşayan ölkələrin belə dəyişikliklərə getməsinin riskli olması ilə bağlı fikirlərlə müəyyən qədər razıdır: "Əslində iqtisadi komandada olan şəxslərin tutduqları mövqelər illərlə oturuşmuş mövqedir. Mərkəzi Bankın rəhbəri az qala müstəqillik qazandıığımız illərdən bəri bu quruma rəhbərlik edir. Bir şəxs uzun müddət bir vəzifəni tutursa, orada kök atır və sistem də onun üzərində qurulur. Qərarlar da onun üzərindən həyata keçirilir. Nəticədə o şəxs olmadıqda ciddi problemlər yaşana bilər. Təəssüf ki, idarəetmənin fəlsəfəsi şəxs üzərində qurulmuş fəlsəfədir. Şəxsin verdiyi qərarlardan hər şey asılı olur. Bu baxımdan, iqtisadi komandanın dəyişməsi bir müddət şəxs üzərində qurulmuş idarəetmə formasında müəyyən problemlərə gətirib çıxara bilər. Bu günə qədər bir neçə dəfə bunun biz şahidi ol-

muşuq. Amma hər şey veriləcək siyasi qərardan asılı olacaqdır. Əgər iqtisadi komanda ilə yanaşı idarəetmənin özü də dəyişəcəksə, qərarvermə mexanizmlərində yeniliklər olacaqdır, o zaman bu, effekt verə bilər. Nəticədə ölkə üçün də

ciddi problemlər yaşanmaz. Amma sırf şəxsləri dəyişməklə idarəetmənin formasını toxunulmayacağına, iqtisadi komandada kim olursa-olsun, ciddi bir nəticə qazanılmayacaqdır".

□ Cavansir ABBASLI

Azərbaycan OPEC-in iclasına çağırılmadı

Azərbaycan Energetika Nazirliyi OPEC-in hasilatın azaldılması üzrə Monitoring Komitəsinin yanvarın 21-22-də Vyanada keçiriləcək iclasına dəvət edilməyib. Həmin tədbirə OPEC üzvü olmayan ölkələrdən Rusiya Energetika Nazirliyi dəvət alıb.

Azərbaycan Energetika Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Rusiya həmin komitənin yaradılmasının əsas təşəbbüskarlarından biri olduğu üçün bu ölkənin Vyana toplantısına dəvət alması normaldır.

"Transneft" Azərbaycandan neft nəqlini dayandırır

Rusiyanın "Transneft" şirkəti Azərbaycandan Rusiyanın Novorossiysk limanına neft nəqlini dayandırır.

"İnterfaks" xəbər verir ki, bu barədə şirkətin prezidentinin müşaviri, mətbuat katibi İqor Demin bildirib. Onun sözlərinə görə, buna səbəb Mahaçqala ərazisində aparılan təmir işləridir.

Təmir işlərinin nə vaxt bitəcəyi, o cümlədən nəqlin nə zaman bərpa olunacağı barədə məlumat yoxdur.

ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi yaxın beş ildə dünya üçün gözlənilən barədə proqnoz xarakterli hesabatı yayıb. Sənəddə bildirilir ki, dünyada iqtisadi böhran və hakimiyyətdə kataklizmlər artıracaq. Eyni zamanda Rusiyanın aqressiyası da artacaq ki, bu da yaxın ölkələr üçün təhlükəli ola bilər.

Bəs Azərbaycan bu kimi təhlükələrdən sığortalana bilər? Əsasən də hakimiyyətin və siyasi təşkilatların üzünə hansı addımları atmaq düşür?

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, Azərbaycanda vəziyyət hələ kataklizmlər ortaya çıxacaq səviyyədə kritik deyil. Azərbaycanda sadəcə mövcud vəziyyətin kritikləşməməsi, ABŞ-dan yayılan sənəddə verilən proqnozun gerçəkləşməməyi, iqtisadi böhranın siyasi böhrana keçməməsi üçün ciddi addımlar atılır. Ciddi addımlar atılmayacağı halda verilən proqnoz reallaşma bilər. Amma ciddi addımlar atılacağı təqdirdə Azərbaycan bu çətin mərhələni normal, təlatümsüz adlaya bilər: "Mən demirəm ki, hər şey neft bümü dövründəki kimi olar. Amma orta vəziyyətdə Azərbaycan yeni mərhələyə keçid eləyə bilər. Hakimiyyət bu mərhələni doğru-dürüst qiymətləndirməlidir və tək öz resurslarından, yəni hakimiyyətdə olanların resurslarından deyil, cəmiyyətin resurslarından düzgün fayda-

ABŞ kəşfiyyatından Bakı üçün qorxulu xəbərdarlıq

Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi yaxın beş ildə dünya üçün gözlənilən barədə proqnoz xarakterli hesabat yayıb

lanmağın yollarını aramalıdır. O cümlədən də cəmiyyətin bir parçası olan QHT-lərin, siyasi institutların rolundan birgə faydalanmaq gərəkdir. İqtisadi böhran vəziyyətlərində iqtisadi böhranla siyasi böhran birləşəndə durum daha qəliz olur və kataklizmlər bu zaman müşahidə olunur və vəziyyət çıxılmaz hala düşür. Bəzi hakimiyyət ekspertləri belə hesab edir ki, siyasi böhranla iqtisadi böhranın birləşməsi üçün güclü siyasi institutlar lazımdır. Əksinə, siyasi institutların olmadığı, zəif olduğu yerdə siyasi böhranla iqtisadi böhran birləşə bilər.

Siyasi institutlar güclü olduğu yerdə isə dəyirmi masalarda, danışıqlarda, birgə addımlar atmaqda, məsuliyyəti birgə bölüşməkdə fayda olur ki, bu fayda da iqtisadi böhranla siyasi böhranın birləşməsinə və kataklizmlərin olmasına imkan vermir. Ona görə də belə hesab edirəm ki, bu istiqamətdə hələ hər şey tükənməyib. Hər şey tükənməyi üçün də vəziyyətimiz bugünkü mərhələdən baxanda hələ kritik deyil. Vəziyyəti düzəltmək üçün resurslar və imkanlar var. Cəmiyyətin əksər siyasi qüvvələri Azərbaycan dövlətinin mənafeyini qoru-

maq, problemin dərinləşməməsi üçün barış mövqeyinə malik xəttdir. Belə bir təklif olarsa, hər kəs bunu sevsə Azərbaycan dövləti naminə edə bilər".

Rusiyadan gözlənilən aqressiya və təhdidlərlə bağlı deyilənlərə gəldikdə, İqbal Ağazadə dedi ki, Rusiyadan təhdidlər hər zaman olub və olacaq: "Rusiyanın özünün vəziyyəti qəlizləşdikcə, o, ətrafdakı ölkələrə təhlükə mənbəyi kimi qalacaq. Azərbaycan da istisna deyil. Yeni problemlərin ortaya çıxması və Rusiyanın ətrafında qeyri-demokratik bufer zonasının yaradılması üçün Moskva bütün imkanlarını səfərbər edəcək. Çünki Rusiyanın ətrafında demokratik inkişaf etmiş həlqə olarsa, bu demokratik inkişaf Rusiyanın içərilərinə doğru keçəcək. Moskva isə bunun olmaması üçün cəhdlərini artıracaq. Amma Rusiya əvvəlki saldırlarda qazandıqlarını da itirəcək və bütövlükdə ətraf zonalar da demokratikləşəcək".

ABŞ Rusiya İstintaq Komitəsinin rəhbərinə sanksiya tətbiq edib

ABŞ Rusiya İstintaq Komitəsinin rəhbəri Aleksandr Bastrkinin adını sanksiya siyahısına salıb. APA-nın "Reuters"ə istinadən verdiyi məlumata görə, A. Bastrkinlə birlikdə daha 4 Rusiya vətəndaşı - Stanislav Qordiyevski, Dmitri Kovtun, Andrey Luqovoy və Gennadi Plaksin adları da "Maqnitski siyahısı"na daxil edilib.

A. Bastrkin, S. Qordiyevski və G. Plaksin 2009-cu ildə "Matrosskaya tişina" istintaq təcridxanasında auditor Sergey Maqnitskinin ölümü, A. Luqovoy və D. Kovtun isə Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının zabiti olmuş Sergey Litvinenkonun Britaniyada zəhərlənərək öldürülməsi ilə əlaqədar sanksiyaya məruz qalıblar.

Rusiyada insan hüquq və azadlıqlarını pozanlara qarşı "Maqnitski qanunu" ABŞ Konqresində 2012-ci ildə qəbul olunub. 2016-cı ilin dekabrında bu qanuna qlobal xarakter verilib. Artıq qanun bütün dünya ölkələrinin vətəndaşlarına şamil oluna bilər.

Ümid sədri MKİ-dən yayılan hesabatda Azərbaycanda iqtidar daxilində kataklizmlər barədə iddiaların təhlil, yoxsa informasiyaya əsaslanan fikirlər olduğu haqda dəqiq nə isə söyləməyin çətin olduğunu vurğuladı: "Amma hər halda, Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi tərəfindən hazırlanan bir proqnoz, hesabatı qeyri-ciddiyə alıb "bizdə bunlar qətiy-

yən ola bilməz" kimi mövqedə bulunmaq da yanlış olar. Çünki mənbə kifayət qədər ciddi və sanballı mənbədir. O mənbə iddialarını nəyin əsasında formalaşdırırsa belə, məlumat olaraq qiymətlidir və araşdırılmağa dəyər. Eyni zamanda oradakı iddiaların reallaşma- mağı üçün də çıxış yollarını tapmaq lazımdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Cenevrədə gərgin Kipr müzakirələri - Türk Kiprinin haqqı tanınacaq mı?

Şahin Cəfərli: "Uzlaşmanın əldə edilməsi böyük sürpriz və dünya siyasi tarixinə düşəcək hadisə olar"

BMT-nin İsveçrədəki Cenevrədə Ofisində Kipr probleminin həlli ilə bağlı danışıqların növbəti mərhələsi başlayıb. BMT-nin nəzarəti altında davam etdirilən müzakirələrdə Türk və Yunan Kiprinin liderləri Mustafa Akıncı və Nikos Anastasiadis iştirak edir. Mətbuatda yayılan məlumata görə, müzakirələrdə tərəflərin 11 yanvarda öz xəritələrini təqdim etməsi gözlənilir.

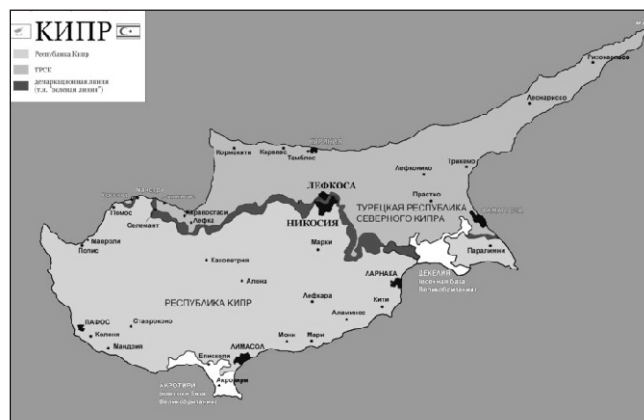
Politoloq Şahin Cəfərli hesab edir ki, dünyadakı hazırkı vəziyyət və Türkiyədə baş verən hadisələr Kipr məsələsini kölgədə qoyub: "Xüsusən də Kipr məsələsinin "milli dava" sayıldığı Türkiyədə bu məsələnin ictimaiyyətin diqqətindən kənarlaşdırılması və yalnız ekspertlər səviyyəsində müzakirə olunması yaxşı hal deyil. Cenevrə danışıqlarına gəldikdə isə adanın hər iki icmasının rəhbərləri Musta-

Şahin Cəfərli

fa Akıncı və Nikos Anastasiadis bu vəzifəyə gəldikdən sonra ciddi sөy göstərilir. 2015-ci ilin mayından bəri tərəflər arasında bir neçə görüş keçirilib və müəyyən irəliləyişlər əldə edilib. Akıncı ilə Anastasiadis hesab edirlər ki, onların təmsil etdiyi nəsillər üçün hazırkı danışıqlar son şanslardan biri, bəlkə də sonuncusudur. Çün-

ki vaxtilə vahid Kipr dövlətinə yaşamaq, birlikdə böyümüş, birlikdə çalışmış, bir-birini yaxından tanıyan, dostluq münasibətləri olan türklərin və yunanların sayı illər ötdükcə azalır. Artıq hər iki tərəfdə köhnə nəsillərin təmsilçiləri olan siyasətçiləri bir-birini tanımayan, ortaq yaşam təcrübəsi olmayan yeni nəsillər siyasətçiləri əvəzləməyə başlayıb".

Ekspertə görə, aydındır ki, bir-birini yaxşı tanıyan, bəziləri eyni məhəllədə böyümüş indiki qocalar anlaşa bilmirsə, gənc nəsillər təmsil edən siyasətçilərin anlaşması daha çətin olacaq: "1968-ci ildə Denktaş-Klides görüşləri başlayan və 48 ildir davam edən çözümlər axtarıqlarında təməl problem vahid Kipr dövlətinin hansı quruluşa malik olacağı məsələsi olub. Yunan tərəfi unitar dövlət quruluşunun tərəfdarıdır və türkləri milli azlıq kimi görürək onlara Avropa Birliyi standartları əsasında geniş hüquqlar vəd edir. Türk tərəfi isə federativ quruluşa tərəfdardır və iki bərabər hüquqlu federasiya subyektinin yaradılmasını yeganə ədalətli çözümlər sayır. Digər mübahisəli məqam mülk və torpaq məsələsidir. 1974-cü ildə türk əhaliyə

qarşı etnik təmizləmənin qarşısını almaq məqsədilə Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin həyata keçirdiyi Kibris Barış Hərəkətindən sonra şimalda öz mülklərini, torpaq sahələrini itirərək cənuba qaçan yunanlar indi həmin yerləri geri istəyir. Bu, olduqca mürəkkəb hüquqi problemdir. Digər mübahisəli məsələ isə yunan tərəfi türk ordusunun adanı tərk etməsi barədə irəli sürdüyü tələbdir".

Şahin Cəfərli danışıqların detalları ilə bağlı vacib məqamlara diqqət çəkdi: "Hazırkı müzakirələrin digərlərindən əsas fərqi odur ki, tərəflər torpaq mübahisələri ilə əlaqədar ilk dəfə olaraq xəritələr üzərində konkret, detallı müzakirə aparacaqlar. Növbəti önəmli məqam Akıncı-Anastasiadis ikitərəfli danışıqlarından sonra yanvarın 12-də təminatçı dövlətlər - Türkiyə,

Yunanistan və İngiltərənin iştirakı ilə beşərəfli beynəlxalq sülh konfransının keçirilməsidir. Bu iki məqam ötən 48 il ərzində aparılmış danışıqlarla müqayisədə çox önəmli yenilikdir və bu dəfə tərəflərin problemin həllinə yaxınlaşdığını göstərir".

Ancaq bu da var ki, əvvəlki dövrlərdə də tərəflər sülhə, razılaşmaya çox yaxın olub. Lakin son anda barışın əldə edilməsinə əngəl yaradan qüvvələr ortaya çıxıb vahid Kiprlə bağlı razılaşmanın əldə olunmasına əngəl oldular. Nəticədə konstruktiv mövqə tutduğu, Türk Kipri sanksiyalara məruz qoyulduğu halda, barışa "yox" deyən Cənubi Kipr Avropa Birliyinə üzv qəbul edildi. Bəs bu dəfə nə gözləmək olar? **Ş.Cəfərli:** "Düzdür, 2004-cü ildə tərəflər Annan planı üzrə həllə çox yaxınlaşmışdılar, lakin keçirilən referendumda türklər plana "hə" dediyi halda, yunanlar "yox" dedilər və fürsət qaçırılmış oldu. Budekəki yaxınlaşma razılığa səbəb olacaqmı? Əsas sual budur və iki gündən sonra cavabı biləcəyik. Bu qədər fərqli yanaşmaların və fikir itilafının aradan qaldırılaraq uzlaşmanın əldə edilməsi böyük sürpriz və dünya siyasi tarixinə düşəcək hadisə olar".

□ **E.PASASOY**

İstanbulun qarı Bakıya gəlir

Türkiyədə və Rusiyanın Avropa hissəsində müşahidə olunan soyuq havanın yaxın 1 həftə ərzində ölkəmizə gələcəyi gözlənilir

Türkiyədə, Rusiyanın Avropa hissəsində, Şərqi-Avropada soyuq qarlı hava müşahidə edilir. Azərbaycanda isə yanvar ayı olmasına baxmayaraq, yuxarıda sadaladığımız ölkələrdə olduğu kimi, qarlı-çovğunlu hava şəraiti hələ ki yoxdur.

Maraqlıdır, qonşu ölkələrdən qarlı-çovğunlu hava Azərbaycana da gələ bilərmi? **Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji**

Proqnozlar Bürosunun direktor müavini Gülşad Məmmədova dağlıq ərazilərdə qar yağacağını dedi: "Artıq 2016-cı ilin sonlarından başlayaraq hava şəraitinin kəskin dəyişdiyi müşahidə olunur. Qar yağır və

artıq qonşu ölkələrdə bu, intensiv xarakter daşıyır. Ancaq paytaxtda hava şəraitinin yaxın günlər ərzində mühüm bir dəyişikliyi gözlənilir. Belə ki, paytaxtda hava şəraiti dəyişkən buludlu olacaq, arabilir tutulacaq. Gecə və səhər saatlarında yarımadanın bəzi yerlərində duman və çiskin olacağı da istisna olunmur. Mülayim şimal qərb küləyi əsəcək, arada güclənəcək. Eləcə də bölgələrimizdə yanvarın 10, 11 və 12-si axşam saatlarında bəzi yerlərdə yağış yağacağı, dağlıq yerlərdə isə qar yağacağı gözlənilir. Qonşu ölkələrdə olan hava şəraiti hələ ki bizdə gözlənilir. Bildiyiniz kimi, yanvar ayı ilin ən soyuq ayı kimi qiymətləndirilir. Əvvəlki illərə nəzər salsaq görürük ki, isti yanvar ayları da müşahidə olunub, soyuq yanvar ayları da. Lakin hələ ki ölkə ərazisində hava şəraitində mühüm bir dəyişiklik olmayacaq".

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Coğrafiya İnstitutunun İqlim və Aqroiqlimşünaslıq Şöbəsinin baş elmi işçisi, coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru Məhərrəm Həsənov APA-ya açıqlamasında Türkiyədə, Rusiyanın Avropa hissəsində, Şərqi Avropada müşahidə olunan soyuq havanın yaxın 1 həftə ərzində Azərbaycana gəlmə ehtimalının olduğunu deyib. O bildirib ki, Atlantik okeanından gələn mülayim dəniz və şimaldan gələn mülayim-kontinental hava kütlələrinin qar-

şılması Türkiyədə, Rusiyanın Avropa hissəsində, Şərqi Avropada güclü qarların yağmasına səbəb olub. Onun sözlərinə görə, bu, mülayim kontinental hava kütlələrinin daha uzun müddətli hakim olmasının nəticəsidir: "Azərbaycanda isə atmosfer təzyiqi 750-755 millimetr civə sütunu civarındadır. Təzyiq get-gedə aşağı düşür və belə olduqda soyuq hava kütlələri Azərbaycana gələcək. Lakin ölkəmizə gələcək qədər onlar təsirini müəyyən qədər itirəcək. Çünki həmin hava kütlələri tərkibində olan qar, yağış buludlarının xeyli hissəsini itirərək gələcək. Məsələn, Türkiyədə, Rusiyanın Avropa hissəsindəki qar bizdə olmayacaq. Havanın temperaturu 3-5 dərəcə aşağı düşəcək və iqlim normasına uyğun olacaq".

M.Həsənov vurğulayıb ki, ötən il yağıntının miqdarı bütün ölkə üzrə çoxillik normaldan yüksək olub. Onun sözlərinə görə, temperatur həddi isə iqlim normalından 1 dərəcə aşağı müşahidə edilib: "Aylar üzrə götürüldükdə isə sentyabr, oktyabr, noyabr aylarında daha çox fərq hiss olunub. Yağıntıların miqdarında yazda bir qədər çoxluq müşahidə edilib. Payız fəslində fərq daha kəskin şəkildə özünü büruzə verib. Son 25 ildə yağıntının belə çox olması qeydə alınmayıb. Yağıntıların çox olması nəticəsində 2016-cı il daha rütubətli il olub".

□ Günel MANAFLI

Əhməd Qəşəmoğlu

Ölkə gündəmini hansı siyasi texnologiya ilə dəyişirlər...

"Elə düşüncə formalaşmış ki, ciddi məsələlərdən danışmaqın elə də faydası olmur"

Dünyanın bir çox ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda xüsusi bir siyasi texnologiya mövcuddur; gündəmin dəyişdirilməsi texnologiyası. Bu nədən ibarətdir; əsasən iqtisadi gərginlik, bahalıq və ya siyasi böhranla bağlı məsələlər müzakirə olunduğu vaxt gözlənilmədən ortalığa tamamilə fərqli, şəxsi, ailə-məişət münasibətləri fonunda bütün təbəqədən olan insanların həssas yanaşdığı mövzular ortalığa atılır və ya qalmaqallı bəyanatlar açıqlanır. Bununla da bir anda mətbuatda, sosial şəbəkələrdə bütün diqqət həmin olaya yönəlir, gündəm əsasən ondan ibarət olur. Bundan əvvəl əsas müzakirə obyektini daha vacib məsələ isə ikinci plana keçməli olur, bəzən isə unudulur. Bəs ölkə gündəmini bir anda dəyişə bilən texnologiyalar kimlər tərəfindən və necə hazırlanır?

Mövzu ilə əlaqədar "Yeni Müsavat" a danışan politoloq Qabil Hüseynlinin sözlərinə görə, bu cür texnologiyalar əsasən siyasi texnologiya adlanır: "Siyasi texnologiyalar dünyanın hər yerində hazırlanır və döviyyəyə buraxılır. Bu texnologiyalar vasitəsilə həm gündəm formalaşdırılır, həm də ictimai şüura təsir etmək imkanları əldə edilir. Bu, Qərb ölkələrində çox zaman əks düşürgələrdə olan siyasi partiyalar arasında baş verir. Amma təəssüflər olsun ki, bizim ölkədə siyasi gündəm bəzən siyasi konyuktura yaratmaq, diqqəti daha çox buna yönəltmək və nəticə etibarilə qışqıqbağıran problemlərdən bir növ yayınma üsulu kimi istifadə edilir. Bu onunla əlaqədardır ki, iqtidaryönlü media daha çox üstünlük təşkil edir və müstəqil media ilə müqayisədə daha böyük potensiala, resurslara malikdir. Əlbəttə ki, burada jurnalistin öz peşəsinə vicdanla yanaşması da əsas rol oynayır. Jurnalist siyasi konyukturaya uymamalı və iqtidarperəst olsa belə, iqtidarın daha da populyarlaşması və onun cəmiyyətdə reytinginin artması üçün cəmiyyətdəki əsas çatışmamazlıqların üzərinə yeriməyi bacarmalıdır".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu isə qeyd etdi ki, bu cür texnologiyalar mövcud olsa da, cəmiyyət bəzən özü ucuz olaylara daha çox maraqla göstərir: "Əhali indi elə vəziyyətdədir ki, daha ciddi məsələlər barədə düşünməyə tənbellik edir. Ya da elə düşüncə formalaşmış ki, ciddi məsələlərdən danışmaqın elə də faydası olmur. Ona görə də bəzən insanlar öz-özlərini aldadırlar, nə iləsə başını qatmağa çalışırlar. Məsələn, bugünlərdə ölkə gündəmini dəyişən 10 yaşlı Nurayla bağlı məsələnin bu qədər şışirdilməsinin, sağdan-soldan baxılmasının elə də mənası yox idi. Bu məsələdə sadəcə bir ahəng prinsipi ilə yanaşmaq lazım idi. Və Nuray məsələsinə həddindən artıq diqqət olunması adamı şübhələndirdi. Sanki kimsə qəsdən o məsələnin tirajlanmasını istəyirdi".

Sosioloqun sözlərinə görə, bu cür texnologiyalarla bağlı xaricdə təhsil alıb, formalaşmış, ölkəyə gələrək öz xidmətlərini təklif edən insanlar var: "Son vaxtlarda bu cür texnologiyalara çox maraqlıyıq. Buna da artıq vətəndəşlik deyil. Bu hər hansı bir qeyri-adi göstərici deyil. Lakin qeyd etdiyim kimi, digər tərəfdən, bu, bir simptom ola bilər, əhali belə informasiyalara daha da həssaslaşmış. Əhəlinin informasiya mədəniyyəti formalaşarsa dövlətçilik, tərəqqi və sairə naminə daha keyfiyyətli, daha lazımlı informasiyalarla işləyəcək. Yeni bu prosesləri özbaşına buraxmaqın özü də düzgün deyil".

□ Xalidə GƏRAY

Kişilər!!! Axırmıçı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

MUSAVAT

Son səhifə

N 5 (6619) 11 yanvar 2017

Qardan gəlinlə evləndi, bu il bal ayına çıxdı

Bursada keçən il qardan hazırladığı gəlinlə sosial mediada baxılma sayına görə rekordlar qıran vətəndaş bu il "arvadı" ilə bal ayına çıxıb gənəşləndi. Plyaj dəsmalını sərərək yanına uzandı çimərlik geyimli qardan gəlinə günəş kremi sürtən gənc adam hər kəsi qəhqəhəyə boğub. Keçən il 2 metrlik qardan gəlinlərlə çəkirdiyi şəkilləri internetdə izlənmə rekorduna imza atan Ertan K.-in bu ilki kreativ hərəketi daha da diqqət çəkib. Ertan K. "çox sevdiyi" buz kimi həyat yoldaşı zərər görməsin deyərək ona krem də sürüb. Münasibətlərinin çox soyuq olduğunu deyən 35 yaşlı Ertan K. 9 yaşındakı qızı ilə birlikdə jurnalistlərin suallarını cavablandırır. Onlara deyib ki, əslində neçə gündür davam edən qara görə keçən ilki qardan gəlinin davamını gətiriblər. "Anam və həyat yoldaşım mənimlə birgə medianın qabağına çıxmaq istəmədi. Gələn ilə yaqın ki, qardan uşaqlarımız da olacaq. Bu qardan olan qadının həyat yoldaşım münasibətlərimizi soyudacağından qorxuram".

Təbii ki, bu, bir zarafat idi. Ertan K. sadəcə medianın və insanların diqqətini çəkmək üçün belə bir hərəket etmişdi. O, bu qar adasını qardaşı və bacısı uşaqları ilə birgə hazırlayıb: "Görənlər elə bilir ki, mənim başıma soyuq deyib. Bu qədər çox diqqət çəkəcəyini heç düşünməmişdim. Amma qardan gəlinlə bal ayının çox soyuq keçdiyi dəqiqdir".

Dünyanın ən uzun dondurması hazırlandı

Amerikanın Miçiqan ştatındaki "Moo-ville Creamery" kəmpiyası dünyanın ən uzun sandeyini (dondurmadan hazırlanan desert) hazırlayıb. Bununla da "Ginnesin Rekordlar Kitabı"na düşüb. Rekord desert 1110 metr uzunluğunda olub. Onun hazırlanmasına 3200 litr dondurma, 360 litrə yaxın şokolad siropu, 7200 ədəd giləs sərf olunub. Onu 1.5 gün müddətində 250 nəfər könüllü hazırlayıb. Bundan 3 ay öncə isə dünyanın ən uzun dondurmasını Miçiqan ştatındaki qonşu şəhərdə - Ludinqtonda hazırlamışdılar. Həmin vaxt House of Flavors şirkəti 910 metr uzunluğunda dondurma hazırlamışdı.

2016-cı ilin may ayında xəbər verildi ki, İtaliyanın Neapol şəhərində dünyanın ən uzun

pizzasını hazırlayıblar. Pizzanın uzunluğu 1854 metr idi. Rekordun ərsəyə gəlməsində 250 aş

paz iştirak etmişdi ki, onlar bu işə 6 saat 11 dəqiqələrini həsr etmişdilər.

London metrosuna şalvarsız düşdülər

London metrosuna minlərlə insan şalvarsız düşüb. Bu barədə "Daily Mail" qəzeti yazıb. Britaniyalılar gödəkçə, köynək, alt paltar, corab və ayaqqabı geyiniblər. Xəbərdə qeyd olunur ki, fleşmob iştirakçıları London metrosu stansiyalarından birində görüşərək, ondan sonra hərəket trayektoriyalarını müəyyənləşdiriblər. Fəallardan birinin dediyinə görə, yoldan keçənlər bu aksiyanı yumorla qarşılayıblar.

İlk dəfə belə bir fleşmob 2002-ci ildə Nyu-Yorkda keçirilib. Ondan sonra aksiyaya digər şəhərlərdə də yayılıb. Hər il "No Trousers On The Tube Day" aksiyasında müxtəlif ölkələrdə 9-10 min insan iştirak edir. 2016-cı ilin noyabrında məlum oldu ki, bu cərəyanın iştirakçıları "One Finger Challenge" adlı fleşmob hazırlayıblar. Bu aksiyaya qatılanlar çılpaq şəkillər çəkdirərək, məhrəm yerlərini tək barmaqla gizlətməmişdilər.

Qadın 8 il beynəlxalq Sinqapur aeroportunda yaşayır

Bir qadın 8 il boyunca Sinqapur beynəlxalq aeroportunda yaşayıb. Bu barədə lenta.ru saytı "Strait Times"a istinadən xəbər verir. Yaşayış və sənəd problemi olduğu üçün gözləmə zalında qalanlardan fərqli olaraq, onun qonşu rayonda üçotaqlı evi də var. 2008-ci ildəki dünya iqtisadi böhranından sonra o, maddi problemlərlə üzləşib və çətin günlərini aeroportda keçirməyə qərar verib. Amma bu, 8 ildir ki, davam edir. O, öz mənzilini isə kirayəyə verib. O, aeroportun rahatlıqlarına öyrəşib. Gözləmə zalında hər zaman kondisioner işləyir, supermarketdə isə fast food olur, duşdan və pulsuz Wi-Fi-dən istifadə etmək mümkündür. O, mənzilini satmağı planlaşdırsa da, hələlik aeroportu tərk etməyi düşünmür. Ondan başqa, Sinqapur aeroportunda daimi olaraq 10 nəfər yaşayır.

QOÇ - Kifayət qədər düşərli zaman kəsiyindən keçəcəksiniz. Bu prosesi daha ideal səviyyəyə yüksəltmək üçün ətrafınıza sadıq tərəfdaşlar toplamalısınız. Günün "ən varlı" zodiak işarəsi də məhz siz olacaqsınız.

BUĞA - Saat 11-13 və 16-18 arası iştirakçısı olduğunuz situasiyaların əksəriyyəti gərgin fonla müşayiət olunduğundan bütün ciddi işlərinizi təxirə salmalısınız. Əks təqdirdə çoxsaylı uğursuzluqlarla rastlaşacaqsınız.

ƏKİZLƏR - Ulduzlar gün boyu maraqlı insanlarla görüşəcəyinizi bəyan edir. Bu, işgüzar əməkdaşlıq da ola bilər, dostluq-yoldaşlıq da. Hətta boşluğunuz varsa, məhəbbət dəryasına da düşə bilərsiniz.

XƏRÇƏNG - İlk növbədə səhhətinizə qayğı göstərin. Çünki yalnız sağlam bədəndə sağlam ruh olur. Ruh da ki sağlam olmadı, onda kosmik fərd kimi cılızlaşsın. Həmişə başqalarını müzakirə etməkdənsə öz ideya və məramlarınızı analiz edin.

ŞİR - İlahinin verdiyi hər günə şükür edin, bədgüman olmayın. Ən azı ona görə ki, ixtiyarınızda olan təqvimdə sizi narahat edən əksər sahələrdə - qarşılıqlı münasibətlərdə, maliyyə məsələlərində, həmçinin fəaliyyətdə müsbət nəticələr əldə edəcəksiniz.

QIZ - Bir qədər gərgin təqvim olsa da, proseslərə neytral yanaşmaqla gözlənilən təhlükələri dəf edə bilərsiniz. Saat 16-18 aralığında istənilən riskli sövdələşmələrdən, köhnə qisasçılıq prinsiplərindən əl çəkin.

TƏRƏZİ - Göy qübbəsi müqəddəs ziyarətgahlarımıza baş çəkməyinizi tövsiyə edir. Dünyanı kiçik, Tanrı kəramətini böyük bilməlisiniz. Bu həyat kodunu anlasanız, ayın sonuna kimi zaman xeyrinizə işləyəcək.

ƏQRƏB - Risk etməyə lüzum yoxdur. Çünki hazırkı durumunuz ifrat əsəbilinizdən xəbər verir. Amma ailə-sevgi münasibətlərində, eləcə də kollektivlə davranışda mülayimlik göstərsəniz, işləriniz qaydasına düşəcək.

OXATAN - Xırda maliyyə problemlərinə görə narahat olmayın. Çünki günün elə ilk saatlarından bu istiqamətdə uğurlarınız bol olacaq. Fikirləşin görün, İlahidən gələn missiyanız hazırkı fəaliyyətinizlə üst-üstə düşürmü?

OĞLAQ - Saat 15-ə qədərki müddəti səbrlə başa vursanız, qalan saatlardan xoşagəlməzlik gözləməyin. Çünki ulduzlar bu gün şəxsi işlərinizdə böyük dönüş yaratmaq istəyir. Bunun üçün sadəcə, əzmkarlığınızı artırmağınız kifayətdir.

SUTÖKƏN - Yəqin bilirsiniz ki, "hakimiyyətdə" olan Oğlaqla sizin bürcü əsasən Saturn idarə edir. Bu işə təbii olaraq sizi də qalan bürcələrdən daha enerjili və daha şanslı olmağınızla dəlalət edəcək.

BALİQLAR - Bəri başdan nəzərinizə çatdıraraq ki, ixtiyarınıza olduqca məsuliyyətli bir gün düşüb. Belə ki, işlək saatlarda çoxlu sayda yeniliklərin şahidi olacaq, maraqlı təkliflər alacaqsınız.

Qoroskop

(11 yanvar) **Səbuhi Rəhimli**

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bu halvanı yeyən üşümür

Türkiyənin Ordu şəhərinə məxsus ləzzətlərdən biri də "qozlu halva"dır. Tərkibində limon duzu, qoz və şəkər tozu olan "qozlu halva" sağlamlıq baxımından çox faydalıdır. Belə ki, bu, insanın bədənini isti tutduğu üçün qış aylarında insanlar tərəfindən böyük maraqla qarşılanır. Ordu patent almacaq. Həkimlər də bu şirniyyatı insanlar üçün xüsusən qış aylarında vacib sayırlar. İnsanlar bu qarlı havalarda xəstələnməmək üçün onu az qala dərman məqsədilə qəbul edir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100